

Een kind heeft honderd talen

honderd gedachten

honderd manieren van denken

van spelen van spreken

Honderd, altijd weer honderd

manieren van luisteren

verwonderen en liefhebben

Honderd vreugden

Om te zingen

en te begrijpen

Honderd werelden om te ontdekken

Honderd werelden om te verzinnen

Honderd werelden om te dromen

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Contactgegevens	2
3	Pedagogische Visie.....	3
3.1	Onze missie.....	3
3.2	Onze visie	3
3.3	De herkomst van de pedagogiek van Reggio Emilia.....	3
3.4	De pedagogiek van Reggio Emilia	4
3.5	De hoofdlijnen van de Pedagogiek van Reggio Emilia.....	5
3.6	Aanvullende visies bij onze werkwijze	11
4	Onze kernwaarden.....	15
5	De pedagogische doelen	17
5.1	Bieden van emotionele veiligheid.....	17
5.2	Bevorderen van persoonlijke competentie	18
5.3	Bevorderen van sociale competentie.....	19
5.4	Socialisatie door overdracht van normen en waarden	20
6	Meervoudige intelligenties	21
7	Een dag op de buitenkans	25
7.1	Dagritme	25
7.2	Groepsindeling	29
8	Het Team	34
9	Kijken naar kinderen.....	38
9.1	Documentatie.....	38
9.2	Structureel volgen van de ontwikkeling	38
9.3	Fasen in de opvang.....	40

1. INLEIDING

Voor je ligt het pedagogisch beleidsplan van “Villa de Buitenkans”. Het pedagogisch beleidsplan geeft aan welke uitgangspunten en werkwijzen binnen Villa de Buitenkans worden gehanteerd. Het plan beschrijft welke visie Villa de Buitenkans heeft op de ontwikkeling en opvoeding van kinderen en hoe deze visie in praktijk wordt gebracht. Daarnaast wordt in dit pedagogisch beleidsplan aan de hand van de pedagogische doelen beschreven hoe we omgaan met de emotionele veiligheid van de kinderen, het ontwikkelen van persoonlijke- en sociale competenties en het eigen maken van normen en waarden. Ook wordt er in dit pedagogisch beleidsplan informatie gegeven over procedures en werkwijzen van organisatorische aard.

2. CONTACTGEGEVENS

Villa De Buitenkans
Burgemeester Falkenaweg 44
8442 LD Heerenveen
0513-435387
www.villadebuitenkans.nl

Administratie 0513 – 435387
administratie@villadebuitenkans.nl

3. PEDAGOGISCHE VISIE

In dit hoofdstuk wordt de visie van Villa de Buitenkans beschreven.

Onze missie

Villa de Buitenkans is opgezet vanuit de gedachte dat een kinderdagverblijf meer moet zijn dan opvang alleen. Een plek van en voor kinderen, waar kinderen zich thuis voelen, vrienden kunnen maken, ontdekken wie ze zijn en wat ze kunnen. Vanuit dit oogpunt is tevens de Basisschool de Buitenkans opgericht zodat er een doorgaande lijn is van 0-12 jaar. Dat kinderen ook tijdens hun basisschooltijd mogen experimenteren en eigenaar kunnen zijn van hun eigen leerproces.

Onze visie

Wij laten ons inspireren door de pedagogiek van Reggio Emilia. Wij zien het begeleiden van kinderen in hun ontwikkeling niet als voorbereiding op het leven, maar als het leven zelf. Wij zijn ervan overtuigd dat een positief en krachtig kindbeeld bijdraagt tot het grootbrengen van positieve en krachtige mensen. Daarom leren we de kinderen om onderzoekend te zijn en alles om zich heen te bekijken vanuit verschillende perspectieven. Dit alles draagt bij aan de ontwikkeling van sociale vaardigheden en alle ontwikkelingsgebieden. De pedagogisch medewerkers van Villa de Buitenkans observeren en documenteren dagelijks om de processen die spelen vast te leggen en zichtbaar te maken aan de kinderen en hun omgeving.

Bij het opvoeden van kinderen speelt het overbrengen van normen en waarden voortdurend een rol. Wij streven ernaar dat een kind bij ons leert dat het eigen normen en waarden heeft en dat een ander dit ook heeft. Daarnaast dat een kind leert, dat de samenleving bestaat uit verschillende culturen. En dat dit samengaat met verschillende groepsprocessen. Voor het kind is het belangrijk om te leren omgaan met zijn eigen ideeën en die van de ander. Wij streven ernaar dat onze kinderen elk levend wezen met respect behandelen. Om dit te bereiken bieden wij een omgeving waarin een kind kan leren omgaan met anderen. We scheppen een omgeving waarin een kind kan ontdekken waar mogelijkheden en grenzen zijn. Een kind zal ontdekken dat er veel mogelijk is, maar dat niet alles kan en mag.

De herkomst van de pedagogiek van Reggio Emilia

De pedagogiek van Reggio Emilia is afkomstig uit Italië. Reggio Emilia is een dorp in de streek Emilia Romagna in het noorden van Italië. De streek Emilia Romagna was een communistisch bolwerk. Tijdens de oogst zorgden ouders voor elkaars kinderen. Na de tweede wereldoorlog en de overheersing van het fascisme wilden de volwassenen dat de geschiedenis zich niet zou herhalen.

Daarom kraakten een groep ouders een pand om daarin een school voor hun jonge kinderen te stichten, onafhankelijk van de kerk. De opbouw van de maatschappij moest beginnen bij het onderwijs aan kinderen. Het moest een school worden die hun kinderen zou leren om zelfkritisch na te denken. De oorlog had laten zien wat er gebeurt als je kinderen enkel opvoedt om te gehoorzamen.

Loris Malaguzzi, een leerkracht uit de buurt, werd gevraagd om mee te denken en te ontwikkelen. Hij verdiepte zich in vele pedagogische visies, maar vond geen visie die helemaal aansloot op het onderwijs aan het jonge kind. Geïnspireerd door verschillende visies, zijn eigen ideeën en de praktijk ontwikkelde hij een eigen pedagogiek, de pedagogiek van Reggio Emilia.

De pedagogiek van Reggio Emilia

De pedagogiek van Reggio Emilia is een praktijkpedagogiek. De visie beschrijft daarom geen praktische richtlijnen die overgenomen kunnen worden. Het kan gezien worden als kapstok die je kunt uitwerken tot een eigen manier van werken.

De visie bestaat uit de volgende hoofdlijnen:

- Het competente kind;
- De honderd talen;
- De drie pedagogen.

Dit betekent dat de uiteindelijke manier van werken afhankelijk is van de invulling van deze hoofdlijnen. Het is belangrijk dat de invulling toegespitst wordt op de huidige situatie. Je hebt namelijk naast deze hoofdlijnen ook altijd te maken met cultuur, normen en waarden, de omgeving, interesses van kinderen en de pedagogisch medewerkers die het uitvoeren. Er kunnen individuele verschillen zijn in handelen, als ze maar corresponderen met de hoofdlijnen en met het hieronder beschreven pedagogisch beleid. Daarnaast hebben we te maken met de overheid die eisen stelt aan de opvang en onderwijs aan kinderen.

De uitvoering in de praktijk wordt vormgegeven door de visie, ideeën en praktijkervaring, die blijvend in ontwikkeling is. Sinds de start van de Buitenkans in 2005, is het team van pedagogisch medewerkers continu bezig met het evalueren, bijschaven en verdiepen van de werkwijze. Dit zorgt ervoor dat de visie actueel blijft passen bij de situatie en de individuen met wie we op dat moment te maken hebben. Hieronder wordt per hoofdlijn weergegeven wat de visie is en hoe de manier van werken van Villa de Buitenkans wordt ingevuld.

De hoofdlijnen van de Pedagogiek van Reggio Emilia

In dit hoofdstuk wordt het competente kind, de honderd talen en de drie pedagogen beschreven. Alle schuin geschreven tekst is een theoretische weergave vanuit het boek; de honderd talen van kinderen, de Reggio- Emilia- benadering bij educatie van jonge kinderen, onder redactie van Carolyn Edwards, Lella Gandini & George Forman.

Het competente kind

De pedagogiek van Reggio Emilia gaat ervan uit, dat ieder kind competent is. Elk kind heeft alles in huis om zichzelf en de wereld te ontdekken. Dit betekent niet dat het kind alles al kan, maar dat het alle instrumenten in huis heeft om op zijn eigen wijze, de wereld te leren kennen. Kinderen zijn nieuwsgierig, willen graag leren en zich ontwikkelen, een kind wil niet onderwezen worden, maar wil uitgedaagd worden om tot leren te komen. Ieder kind is uniek en onderdeel van de maatschappij.

Bovenstaande hoofdlijn geeft ons een kindbeeld, waarbij we ieder kind observeren en hierop inspelen. Ieder kind is een individu met een eigen basis, geschiedenis en toekomst aan mogelijkheden. Daarnaast is het kind onderdeel van de maatschappij.

Wanneer een kind bij ons binnenkomt, vinden we het belangrijk om te weten wie het kind is. Tijdens het intakegesprek proberen we een beeld te krijgen van het kind. We gaan met de ouders in gesprek over zijn geschiedenis, zijn familie, omgeving en hoe ingespeeld wordt op de signalen van het kind. Omdat we al bij de start meer informatie hebben over het kind, kunnen we direct inspelen op zijn signalen en aansluiten bij de wensen en behoeften van het kind. Dit zorgt ervoor dat we ons focussen op het welbevinden van het kind, hierdoor kan het kind zich sneller veilig en competent voelen.

Kinderen begeleiden in hun competentie doen we op verschillende manieren. Er wordt naar het kind benoemd, en in de documentatie zichtbaar gemaakt, wat een kind al kan. Wat het kind zelf kan, mag het zelf doen. We stimuleren de zelfredzaamheid van zelf eten, zelf aankleden, zelf handen wassen, zelf speelgoed of ander materiaal kunnen pakken en weer opruimen. Kinderen worden gestimuleerd om elkaar te helpen en elkaar om hulp te vragen.

De omgeving is zo ingericht dat de kinderen bij de materialen kunnen waarvan de pedagogisch medewerkers vinden dat ze die zelfstandig mogen gebruiken. Andere materialen zijn wel zichtbaar en kunnen gekozen worden onder begeleiding.

Kinderen hebben veel vragen waar ze antwoorden op zoeken. Ze zijn continu aan het leren, ontdekken en ontwikkelen. We laten ons leiden door wat de kinderen willen leren vanuit hun interesses en betrokkenheid. We vinden het belangrijk om de kinderen de ruimte te geven om te leren. De materialen en activiteiten die worden aangeboden, stimuleren onderzoek en het aanleren van vaardigheden.

Er is ruimte om te experimenteren en zelf onderzoek te doen, kinderen leren van deze ervaringen. Kinderen kunnen kiezen uit het aanbod van activiteiten en mogen op hun eigen wijze de activiteit uitvoeren. De pedagogisch medewerker volgt het kind en kan iets toevoegen om het kind uit te dagen om tot leren te komen. Het is een individueel leerproces, het eindresultaat van de

activiteit ligt niet vast. Tijdens een activiteit kan bewust een kader gesteld worden, om kinderen uit te dagen binnen de zone van naaste ontwikkeling.

Het kind is onderdeel van een groter geheel en krijgt te maken met verschillende groepen en groepsprocessen. We vinden het belangrijk dat het kind binnen een groep competent kan zijn. Het individu mag leren rekening houden met anderen en verschillen in normen en waarden. Niet iedereen maakt dezelfde keuzes. Deze verschillen in behoeftes of gedrag kunnen conflicten veroorzaken. Door dit met de kinderen bespreekbaar te maken en actief te begeleiden, leren ze omgaan met deze verschillen. Wij streven ernaar dat een kind bij ons leert dat het eigen normen en waarden en handelingswijzen heeft en dat dit kan verschillen van een ander. Hierop volgt dat een kind leert dat de samenleving bestaat uit verschillende culturen en dat dit samengaat met verschillende groepsprocessen, waarbij het voor een individu belangrijk is om te leren omgaan met zijn eigen ideeën en die van de ander.

Wanneer een kind zich niet competent voelt of een laag welbevinden heeft, is het de taak van de volwassenen om het kind samen met de andere kinderen hierin te begeleiden. Als één kind bijvoorbeeld niet wil buitenspelen, maar de rest van de groep is wel buiten. Dan is het een probleem van de hele groep. Er wordt samen met de kinderen naar een oplossing gezocht. Op deze manier leren de kinderen rekening houden met elkaars wensen en behoeften.

De Honderd talen

Het gedicht 'de honderd talen' van Loris Malaguzzi is een vertaling vanuit het Italiaanse origineel. Met dit gedicht wilde hij een boodschap overbrengen. Hij wilde laten zien dat het van belang is de kinderen in aanraking te laten komen met een grote diversiteit aan mogelijkheden. Het doel is het bewaken en versterken van de 100 talen van een kind.

nvece il cento c'è
Il bambino
è fatto di cento.
Il bambino ha
cento lingue
cento mani
cento pensieri
cento modi di pensare
di giocare e di parlare
cento sempre cento
modi di ascoltare
di stupire di amare
cento allegrie
per cantare e capire
cento mondi
da scoprire
cento mondi
da inventare
cento mondi
da sognare.
Il bambino ha
cento lingue
(e poi cento cento cento)
ma gliene rubano novantanove.
Gli dicono:
di pensare senza mani
di fare senza testa
di ascoltare e di non parlare
di capire senza allegrie
di amare e di stupirsi
solo a Pasqua e a Natale.
Gli dicono:
di scoprire il mondo che già c'è
e di cento
gliene rubano novantanove.
Gli dicono:
che il gioco e il lavoro
la realtà e la fantasia
la scienza e l'immaginazione
il cielo e la terra
la ragione e il sogno
sono cose
che non stanno insieme.
Gli dicono insomma
che il cento non c'è.
Il bambino dice:
invece il cento c'è.

(Loris Malaguzzi)

*The child
is made of one hundred.*
The child has
a hundred languages
a hundred hands
a hundred thoughts
a hundred ways of thinking
of playing, of speaking.
A hundred always a hundred
ways of listening
of marvelling, of loving
a hundred joys
for singing and understanding
a hundred worlds
to discover
a hundred worlds
to invent
a hundred worlds
to dream.
The child has
a hundred languages
(and a hundred hundred hundred more)
but they steal ninety-nine.
The school and the culture
separate the head from the body.
They tell the child:
to think without hands
to do without head
to listen and not to speak
to understand without joy
to love and to marvel
only at Easter and at Christmas.
They tell the child:
to discover the world already there
and of the hundred
they steal ninety-nine.
They tell the child:
that work and play
reality and fantasy
science and imagination
sky and earth
reason and dream
are things
that do not belong together.
And thus they tell the child
that the hundred is not there.
The child says:
No way. The hundred is there.

(Loris Malaguzzi)
Vertaald door Lella Gandini

Een kind heeft honderd talen
honderd gedachten
honderd manieren van denken
van spelen, van spreken
Honderd, altijd weer honderd
manieren van luisteren
verwonderen en liefhebben
Honderd vreugden
om te zingen
en te begrijpen
Honderd werelden
om te ontdekken
Honderd werelden
om te verzinnen
Honderd werelden
om te dromen
Een kind heeft honderd talen
(en nog eens honderd meer)
Maar ze pakken er negenennegentig af
De school en de samenleving
scheiden het hoofd
van het lichaam
Zij zeggen tegen het kind
dat hij zonder handelen moeten denken
en zonder hoofd
moet handelen
moet luisteren en niet praten
moet begrijpen zonder vreugde
Ze zeggen tegen het kind:
ik geef je de al ontdekte wereld
en van de honderd
pakken ze er
negenennegentig af
Ze zeggen tegen het kind
dat werk en spel
realiteit en fantasie
wetenschap en verbeelding
hemel en aarde
verstand en droom
dingen zijn
die niet bij elkaar horen
En dus vertellen ze het kind
dat de honderd er niet is
Het kind zegt
zeker: de honderd is er wel!

(Loris Malaguzzi)
Vertaald door Matteo Merbach

Hierboven hebben we drie versies van het gedicht 'de honderd talen' naast elkaar gezet. Het originele gedicht is geschreven in het Italiaans. Wanneer de drie gedichten naast elkaar gelezen worden, laat dit zien, hoe een gedicht door interpretatie, woordkeuze en achtergrond van cultuur anders verwoord kan worden. Het gaat hier opnieuw om de hoofdlijn van de boodschap van Loris Malaguzzi. Welke in de vertaling naar handelen kan verschillen.

Onze vertaling van het gedicht is: Kinderen leren en ontwikkelen zich in interactie met de omgeving. Wanneer je geboren wordt, beschik je direct over veel communicatie-mogelijkheden om met de omgeving te kunnen communiceren. Het is belangrijk dat kinderen de mogelijkheid krijgen om deze 'talen' te kunnen uiten.

Het is voor de volwassenen van belang goed naar de kinderen te kijken en luisteren om erachter te komen welke signalen het kind laat zien. De volwassene biedt waar nodig één van de honderd talen aan het kind aan, om erachter te komen wat het kind ervaart, wil zeggen of ontdekken. Het is belangrijk dat de pedagogisch medewerkers er bewust van zijn dat het kind nog puur en blanco naar de wereld kijkt. Het kind kan een activiteit of ervaring aangaan zonder voorkennis of vooroordelen.

Binnen Villa de Buitenkans gaan we ervan uit dat iedereen, honderd verschillende manieren heeft om te laten zien wat hij wil en kan. Verschillen worden als rijkdom gezien. Het is aan ons om naar de kinderen te luisteren in honderd talen. Alleen door te kijken naar een kind kunnen we hem leren kennen en begeleiden in zijn ontwikkeling.

Naast het kijken en luisteren naar de honderd talen die het kind heeft om te laten zien wie hij is en wat hij kan, zien wij het als een uitdaging om het kind met zo veel mogelijk talen in aanraking te brengen. Dat wil zeggen dat wij ernaar streven het kind te omringen met honderd verschillende soorten geluiden, manieren van bewegen, verschillende materialen om te onderzoeken, manieren van kijken, manieren om te uiten en om de omgeving vorm te geven.

Gedurende de dag bieden we de kinderen verschillende manieren van werken, spelen, het aanleren en toepassen van vaardigheden en diversiteit aan onderzoek aan. Hierdoor kunnen de kinderen zelf keuzes maken in welke voorkeuren ze hebben en welke 'talen' ze interessant vinden. Onze focus ligt erop dat kinderen de juiste vaardigheden bezitten om op hun eigen niveau te kunnen functioneren. Leren gebeurt bij kinderen vooral door te doen en te ervaren. Daarom is het belangrijk dat kinderen interessante materialen aangereikt krijgen waarmee ze zelf kunnen experimenteren. Door te experimenteren en onderzoeken kunnen de kinderen zelf ervaren hoe dingen in elkaar zitten. Kinderen nemen waar, denken, bewegen en construeren een beeld van zichzelf, anderen en hun omgeving. Alle 'talen' mogen er zijn, zijn gelijkwaardig en belangrijk.

De drie Pedagogen

De drie pedagogen zijn de factoren waar kinderen van leren. We gaan ervan uit dat kinderen leren van elkaar, de omgeving en de volwassene als begeleider. De pedagogische medewerkers, de kunstenaar en de pedagoog zijn de begeleiders. Door het werk van de kinderen met documentatie zichtbaar te maken, wordt het onderwerp, de verschillende interpretaties, dialogen, confrontaties en begrip gestimuleerd.

1. Kinderen leren van elkaar.

Kinderen bouwen gezamenlijk, in interactie met elkaar aan kennis, interpretaties, theorieën van de werkelijkheid. Door uitwisselingen met elkaar ontstaan er nieuwe ideeën en betekenissen en krijgen de 100 talen vorm. Kinderen leren van elkaar en nemen elkaars ideeën meningsverschillen en imitaties over (Mallaguzi).

2. De volwassenen als begeleider

Wanneer het kind op het punt staat iets te zien wat een volwassene al ziet, dan mag de volwassene zijn ideeën en kennis ter beschikking van het kind stellen. Kinderen bezitten al vaardigheden en bereidheid om te willen leren. De basis van leren is betekenis geven aan dingen. De volwassene mag op een indirecte manier stimuleren om de kinderen te laten begrijpen hoe de wereld in elkaar zit. Dit kan de volwassene doen door op de juiste momenten in gesprek te gaan met de kinderen om betekenis en interpretatie te geven aan het gespreksonderwerp. Ook kan de volwassene specifieke activiteiten inzetten om uit te dagen tot leren.

Naast het begeleiden is het de taak van de pedagogisch medewerkers om de gebeurtenissen of ontwikkelingen te documenteren. Door te documenteren kunnen zowel de kinderen als de volwassenen het leermoment of de ontwikkeling terugkijken en analyseren.

3. Leren van de omgeving

De ruimte is op vele manieren een afspiegeling van de cultuur van de mensen die de ruimte scheppen. De wanden spreken en documenteren, ze worden gebruikt als ruimtes voor tijdelijke en permanente tentoonstellingen van de dingen die de kinderen en volwassenen in het leven hebben geroepen.

De ruimte wordt zo ingericht dat er een stimulerend en interessant centrum van activiteiten ontstaat wat kinderen hun interesse heeft of opwekt. Zo kunnen ze met elkaar op onderzoek.

Een omgeving is een levend, veranderlijk organisme. Ook de manier waarop tijd gestructureerd wordt en de houding en sociale vaardigheden tijdens vaste momenten binnen het dagritme, maken hier deel van uit. Het bepaalt wat wij voelen, denken en hoe wij ons gedragen. Het is van enorme invloed op onze kwaliteit van leven.

De omgeving van het kind met inbegrip van de ruimte, de materialen en de projecten stimuleren de interactie en communicatie van de kinderen. Wat ervoor kan zorgen dat de kinderen op kunnen groeien in een cultuur die in overeenstemming is met de hoofdlijnen van de visie van Reggio Emilia.

Drie pedagogen in de praktijk van Villa de Buitenkans

Wij gaan ervan uit dat kinderen het meest leren van ervaringen die ze opdoen met betrekking tot zichzelf en anderen. Kinderen kunnen ontzettend veel van andere kinderen leren. Kinderen kijken naar elkaar, zien overeenkomsten en verschillen. Ze luisteren naar de ander en stimuleren en motiveren elkaar. Onbewust en bewust voeden kinderen elkaar op. De volwassene als begeleider bewaakt de kaders van normen, waarden en omgaan met elkaar en creëert eventueel nieuwe omgangs- en gespreksvormen.

De Reggio-benadering is een 'pedagogiek van het luisteren', in plaats van een 'pedagogiek van het vertellen'. Pedagogiek van het luisteren houdt in, dat de begeleider de kinderen volgt, door goed naar hen te kijken en te luisteren. De pedagogisch medewerker observeert de kinderen en legt tegelijkertijd vast wat ze ziet en hoort, dat wordt gebundeld en geanalyseerd. Het gaat niet alleen om foto's of filmopnames maken, maar om pedagogische documentatie. Dat zijn de foto's, het werk van de kinderen en notities van gesprekken en bepaalde gebeurtenissen. Er kan voor worden gekozen een documentatie in de ruimte zichtbaar te maken zodat andere kinderen ervan kunnen leren. De pedagogisch medewerkers werken dagelijks aan documentatieverslagen en individuele boeken vol herinnering gekoppeld aan Spectrovita, ons kind volgsysteem. Hierin worden de kinderen gevolgd in hun ontwikkeling.

Ook begeleiden we de kinderen in het "samen" leven in een samenleving. De volwassene heeft een terughoudende, observerende rol zodat kinderen op hun eigen manier kunnen ontdekken en doen. De pedagogisch medewerker stimuleert de kinderen om zelf te doen wat ze zelf kunnen doen. De omgeving is zo ingericht dat de materialen die zonder begeleiding gebruikt kunnen worden, op kind hoogte klaar staan. Daarnaast begeleiden we de kinderen in interactie met zichzelf en anderen. Dit doen we door woorden te geven aan hun emoties en te stimuleren om zichzelf te kunnen uiten. Daarnaast stimuleren we dat kinderen elkaar helpen, om hulp vragen en hun ideeën met elkaar te delen.

Door kinderen met dezelfde leeftijd in een groep te plaatsen, kunnen we ze een omgeving bieden die aansluit bij de behoeften van de leeftijdsgroep. Het aanbod, materialen en de inrichting van de ruimte stemmen we af op de behoeften en ontwikkelingsgebieden van de kinderen.

Een deel van de kinderen bevinden zich in een vergelijkbare zone van (naaste) ontwikkeling. Doordat ze elkaars verschillen zien, kunnen de kinderen elkaar uitdagen tot leren en veel van elkaar leren.

Kinderen leren van de omgeving waarin zij zich bevinden. Binnen Villa de Buitenkans wordt veel aandacht besteed aan de omgeving. Om kinderen de wereld te laten ontdekken moet er wel iets te ontdekken zijn, daarom hebben we de ruimtes bewust ingericht naar behoeften van kinderen. Het is van belang de inrichting van de omgeving regelmatig te vernieuwen, bijvoorbeeld materialen

veranderen of vervangen. Hier worden de kinderen bij betrokken. Kinderen mogen initiatieven inbrengen om de ruimte en projecten die aangeboden worden vorm te geven. Wij zoeken de ruimte ook op, door regelmatig met de kinderen op stap te gaan.

Dagelijks worden activiteiten aangeboden waarin een groep kinderen nieuw materiaal of vaardigheden ontdekt. Of kinderen werken aan een activiteit om de verdieping in te gaan. De materialen en thema's die gebruikt worden, sluiten aan bij de interesse en de ontwikkelingsgebieden van de kinderen en bij de seizoenen. Daarnaast hebben we ieder jaar een jaarthema waar het team de focus op heeft liggen. Kinderen kunnen bewust aan elkaar gekoppeld worden en elkaar hierdoor inspireren. Onze kunstenaar ondersteunt en inspireert de pedagogisch medewerkers in het activiteiten aanbod en bewaakt of diverse 'talen' aan bod komen.

Tijdens activiteiten is het van belang om voldoende ruimte en mogelijkheden aan te bieden zodat het kind optimaal kan onderzoeken en ontwikkelen. We stimuleren het respectvol omgaan met de omgeving. Bij het aanleren van een nieuwe vaardigheid of onderzoeken van nieuw materiaal is het van belang dat een begeleider observeert. De begeleider kan inspelen op de manier waarop het kind het nieuwe materiaal hanteert, om eventueel de veiligheid te bewaken.

Aanvullende visies bij onze werkwijze

We gaan ervan uit dat opvoeding en onderwijs invloed hebben op wie je bent en wie je gaat worden. De volgende visies helpen ons onze manier van werken theoretisch te onderbouwen en geven ons handvatten voor de vertaling van onze werkwijze in de praktijk. Deze visies leggen een basis voor ieder kind, om op een respectvolle manier met zichzelf, elkaar en hun omgeving om te gaan. Hiermee willen we bijdragen aan een mooie wereld en toekomst voor iedereen.

Onze manier van werken is naast de praktijkpedagogiek van Reggio Emilia, vormgegeven vanuit de volgende visies:

- Ervaringsgericht onderwijs;
- Behoeft piramide van Maslow;
- Natuurlijk leren;
- Sociaal constructivisme;
- Meervoudige intelligenties;

Ervaringsgericht onderwijs; welbevinden, betrokkenheid & competenties

Onze pedagogisch medewerkers observeren continu het welbevinden, de betrokkenheid en competenties van de kinderen. Deze drie criteria voor ontwikkeling komen uit het 'ervaringsgericht onderwijs'. Wanneer een kind zich goed voelt, uitgedaagd wordt en kan focussen op waar hij mee bezig is, dan is het in ontwikkeling en komt het tot leren.

Een competentie kan een vaardigheid, inzicht of behendigheid zijn. Dit is het succes wat uit (leer)situaties behaald wordt en kan zich ontwikkelen wanneer het welbevinden en betrokkenheid hoog is. Welbevinden, betrokkenheid zijn voor ons de uiting of aan de basisbehoeften (Maslow) voldaan is. Wanneer het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen hoog is, uit dat zich in:

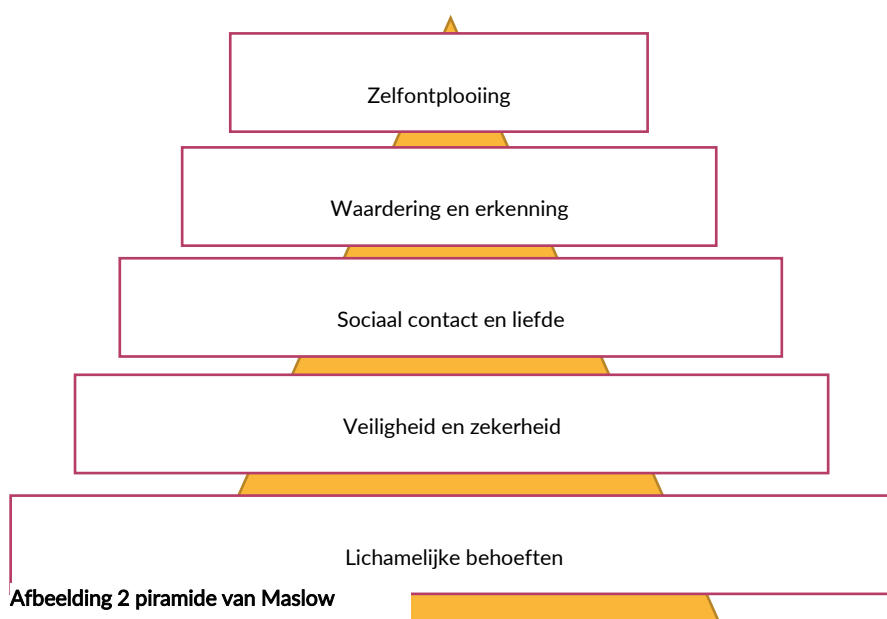
Welbevinden	Betrokkenheid
Als kinderen: <ul style="list-style-type: none">• zich thuis voelen,• spontaan zijn,• ontspannen en aanspreekbaar zijn,• zelfvertrouwen tonen,• vitaliteit uitstralen,• in verbinding met zichzelf zijn• kunnen genieten,	Als kinderen: <ul style="list-style-type: none">• geconcentreerd zijn,• geïnteresseerd zijn,• gemotiveerd zijn,• gefascineerd zijn,• mentaal actief zijn,• genieten van exploreren,• grens van mogelijkheden opzoeken.

(Bron: Ferre Laevers, Welbevinden en betrokkenheid observeren bij baby's en peuters)

Wanneer kinderen dit gedrag laten zien, dan weten we dat ze volop in ontwikkeling zijn. Wanneer het welbevinden en of betrokkenheid van de kinderen laag is, betekent dit dat er iets mis gaat in de basisbehoeften. Het kan zijn dat het kind last heeft van factoren als honger, te koud, te warm, te veel prikkels, maar het kan ook zijn dat het kind zich niet veilig voelt. Dit onderzoeken de begeleiders samen met het kind en eventueel de ouders. Indien nodig wordt er een plan gemaakt.

Behoeft piramide: Maslow, wanneer aan alle basisbehoeften is voldaan komt de mens tot leren

Vanuit de humanistische psychologie geeft de behoefte piramide van Maslow aan dat ieder mens behoefte heeft aan zelfontplooiing mits aan alle voorgaande behoeften is voldaan. Abraham Maslow heeft door middel van observaties van mensen die 'hoge prestaties' neerzetten vastgesteld dat al deze mensen overeenkomsten hebben; de basisbehoeften zijn vervuld en ze hebben plezier in wat ze doen.

Afbeelding 2 piramide van Maslow

Abraham Maslow gaat uit van het principe dat kinderen de ruimte moeten krijgen om te groeien, dat hierbij de innerlijke kracht gebruikt moet worden. Dat iedereen behoefte heeft tot zelfontplooiing en dus alle voorliggende behoeften wil vervullen. Plezier en volledig kunnen opgaan in een activiteit zijn volgens Maslow een belangrijke pijlers om te kunnen leren. Wanneer een kind niet tot ontwikkeling komt, kijken we naar de basisbehoeften en focussen we ons eerst op het vervullen van deze behoeften.

Natuurlijk leren; leren vanuit intrinsieke motivatie

Natuurlijk leren is leren vanuit intrinsieke motivatie. Met intrinsieke motivatie wordt bedoeld dat de motivatie ontstaat vanuit een behoefte tot zelfontplooiing. Intrinsiek gemotiveerde activiteiten, zijn activiteiten die in zichzelf plezier geven. Deze activiteiten worden echter beïnvloed door externe prikkels (een krachtige leeromgeving). Door te leren vanuit intrinsieke motivatie is het leerrendement hoog en gaat samen met veel plezier dan wel voldoening.

Om optimaal te kunnen ontplooien is een veilige en krachtige leeromgeving nodig. Met 'veilig' bedoelen we dat kinderen zowel fysiek als emotioneel veiligheid ervaren en zich geborgen en gewaardeerd voelen (zie ook piramide van Maslow).

Een krachtige leeromgeving is een omgeving:

- waarin veel interacties mogelijk zijn (het sociale aspect van leren).
- die zo écht mogelijk is (leren in de context)
- waarin kinderen kunnen beschikken over de 'kennisrijkdom' die in de huidige maatschappij aanwezig is
- waar begeleiders erop gericht zijn leren te ondersteunen zonder druk uit te oefenen tot leerprestaties.

Bij een krachtige leeromgeving hoeven we ons niet te beperken tot 'schoolse situaties'. De krachtigste leeromgeving is de maatschappij zelf. Kinderen kopiëren gedrag wat ze zien om zich heen, in de supermarkt, bij volwassenen, andere kinderen. Door in een krachtige leeromgeving (de maatschappij) bezig te zijn, ontstaat er een match tussen wat relevant is (zinnig voor de maatschappij) en interessant is (betekenisvol voor het kind). Kennisconstructie en ervaringsleren verlopen dan effectief. Op een stageplek doen studenten werkervaring op. Door buiten spelen, ontdekken kinderen hoe de wereld in elkaar zit. Binnen elke uitdagende situatie wordt heel veel geleerd. Het gaat alleen niet altijd bewust. Een laatste aspect van Natuurlijk leren, is dat kinderen zelfverantwoordelijk zijn voor hun ontwikkelingstraject.

Sociaal constructivisme; leren door kennisconstructie en ervaringsleren

Sociaal constructivisme is een leertheorie die aangeeft hoe leren plaatsvindt. Leren is het resultaat van denkactiviteiten van de kinderen. Het ontstaat door verbinden van nieuwe informatie aan wat we al weten. Bij het uitbreiden van kennis vindt 'kennisconstructie' plaats en bij leren van vaardigheden 'ervaringsleren'. Voordat je kan leren, is het van belang stil te staan bij wat je al weet. Van nature zijn mensen leergierig en leggen ze zelf de verbinding vanuit hun intrinsieke motivatie.

Kennis wordt niet alleen individueel opgebouwd, maar wordt ook steeds weer gespiegeld aan de opvattingen van anderen. Kennis komt tot stand door interpretatie van informatie. Omdat interpretatie afhankelijk is van de voorkennis en associaties van de kinderen, is deze altijd subjectief.

Door eigen kennis te spiegelen aan de kennis van anderen, wordt deze niet alleen verrijkt, maar ontstaat ook intersubjectiviteit. Dit kan dan als objectieve waarheid worden ervaren. Kinderen zoveel mogelijk hun eigen leren laten vormgeven komt voort uit het sociaal constructivisme.

Vanaf het begin van de mensheid hebben mensen zich sociaal en in gemeenschappen gevestigd. In zogenaamde primitieve samenlevingen ziet men ook nu nog dat kinderen in hun gemeenschap leren door het observeren en imiteren van hun ouders en stamgenoten. Over wat zij doen, wordt met hen door middel van taal gecommuniceerd. Wat kennis is en dus als waarheid wordt ervaren, is afhankelijk van de normen, waarden en inzichten binnen die gemeenschap.

Meervoudige intelligenties Howard Gardner; iedere kind bezit meerdere intelligenties

De meervoudige intelligenties van Howard Gardner proberen we dagelijks in ons aanbod aan bod te laten komen. Hoe we dit doen staat beschreven in hoofdstuk 5.5. Er zijn negen intelligenties vastgesteld gekoppeld aan verschillende hersengebieden en vaardigheden.

We proberen binnen het aanbod alle intelligenties aan bod te laten komen:

- verbaal/linguïstische intelligentie; taal
- logisch/mathematische intelligentie; rekenen
- visueel/ruimtelijke intelligentie; beelden
- muzikaal/ritmische intelligentie; muziek
- lichamelijke/kinesthetische intelligentie; bewegen
- interpersoonlijke intelligentie; samen
- intrapersoonlijke intelligentie; zelf
- natuurgerichte intelligentie; natuur
- existentiële intelligentie; filosofie

Howard Gardner schrijft in zijn onderzoek "*Intelligence reframed*" dat het belangrijker is om negen denkwijzen van vakken of disciplines te leren, dan veel feiten. Hier sluit onze manier van werken door middel van projecten en activiteiten op aan.

4. ONZE KERNWAARDEN

Vanuit onze visie en normen en waarden hebben we de volgende gezamenlijke kernwaarden gevormd:

Openheid - We streven ernaar om met iedereen (groot en klein) open en eerlijk om te gaan. We proberen openheid te creëren door het gesprek aan te gaan met de kinderen, ouders en collega's. Tijdens de dagelijkse overdracht is er kort de tijd om mondeling de bijzonderheden en informatie over het kind uit te wisselen.

Vertrouwen - Wij vertrouwen erop dat onze kinderen competent zijn en geven ze de ruimte om zich op alle gebieden vrij te kunnen ontwikkelen. Vertrouwen in jezelf en vertrouwen in elkaar, vinden we belangrijk. Wij willen de kinderen zelfvertrouwen meegeven, ze laten ervaren dat ze competent zijn. We willen de competentie van de kinderen bevorderen door ze te stimuleren en begeleiden in hun eigen handelen.

Wanneer een kind hulp vraagt, wordt er eerst gekeken of er een ander kind kan helpen, voordat de volwassene hulp biedt. Het kind ervaart hulp vragen en geven aan leeftijdsgenoten. Op deze manier leren de kinderen op zichzelf te vertrouwen en zelfstandig te zijn.

Verbondenheid - Wij werken actief aan verbondenheid en hebben veel aandacht voor verbondenheid en vriendschappen. We vinden het belangrijk om ons verbonden te voelen met elkaar en om betrokken te zijn bij de kinderen, ouders en collega's, bij jezelf en de omgeving. We willen kinderen, ouders en collega's laten ervaren dat ze echt gezien worden door ze te betrekken bij het leven binnen Villa de Buitenkans.

Plezier en geluk - Plezier hebben in wat je doet, het fijn, leuk en naar je zin hebben en je goed voelen. Door het aansluiten bij de belevingswereld van de kinderen hopen we op een hoog niveau van welbevinden. Wanneer het welbevinden van het kind hoog is, voelt het kind zich prettig en zal het de wereld om zich heen ontspannen kunnen ontdekken. Wanneer een kind niet lekker in zijn vel zit en geen plezier heeft in wat hij of zijn doet, proberen we aan te sluiten bij de behoefte van het kind. Negatieve ervaringen en emoties als boosheid, verdriet en angst zijn ook belangrijk en maken onderdeel uit van het leven. De kinderen krijgen de ruimte om alles wat ze voelen te mogen uiten, volwassenen ondersteunen de kinderen hierbij door woorden aan de emotie of het gevoel te geven wanneer kinderen dit zelf nog niet kunnen. Een sfeer van veiligheid en geborgenheid is de voorwaarde voor kinderen om te kunnen ontwikkelen en om de wereld te kunnen ontdekken.

Respect - Respect voor jezelf, voor anderen en voor je omgeving, de ruimte krijgen om jezelf te zijn en anderen de ruimte geven om zichzelf te kunnen zijn. Waarbij wij ons afvragen wat breng ik met deze handeling/woorden teweeg, wat ontstaat er wanneer ik iets uitvoer? Hierdoor ontstaat er bij de kinderen een natuurlijke grens om een weloverwogen respectvolle keuze te maken in hun handelen.

Verantwoordelijkheid – Ieder individu is verantwoordelijk voor zijn eigen handelen, samen zijn we verantwoordelijk voor Villa de Buitenkans. We stimuleren dat kinderen verantwoordelijkheid nemen en hun eigen keuzes maken. Verantwoordelijk voelen voor jezelf en voor anderen, voor je omgeving en alles wat zich daarin bevindt. Dat betekent goed op jezelf, op anderen en op alles in je omgeving passen. We zorgen ervoor dat er gewoontes ontstaan bij kinderen en in de groep. Dit doen we door zoveel mogelijk consequent te handelen en handelingen te herhalen. Hierdoor ontstaan gewoontes die aansluiten bij de kernwaarden. Kinderen nemen van nature de verantwoordelijkheid om anderen aan te spreken, wanneer wat er gebeurt afwijkt van de gewoontes.

Onderzoek – Onderzoek ontstaat vanuit verwondering, iets waar je nieuwsgierig naar bent of dat je raakt en verder wilt onderzoeken. We willen kinderen de ruimte geven door onderzoeksthema's, materialen en activiteiten aan te bieden die onderzoek uitlokken. Hierdoor proberen we verwondering teweeg te brengen, zodat kinderen nieuwsgierig zijn en zelf willen onderzoeken en leren. Ook vinden we het belangrijk dat binnen het dagritme de kinderen zelf de keuze hebben in de mogelijkheden die we aanbieden; dat ze zelf mogen kiezen waar en waarmee ze op onderzoek uit gaan. Dit gebeurt onder toezicht of begeleiding van de volwassenen. Daarbij vragen onze medewerkers zich continu af vanuit het oogpunt van veiligheid voor de betrokkenen: tot waar laten we de kinderen zelfstandig onderzoeken en waar ligt de grens? Wat kunnen de kinderen zelf en waar hebben ze begeleiding bij nodig? Door kinderen veelvuldig te observeren, krijgen de medewerkers zicht op het ontwikkelingsniveau en het gedrag van elk individueel kind.

Voeding – Op het gebied van voeding maken we bewuste keuzes die passend zijn bij alle uitgangspunten. Alle voeding op de Villa is biologisch, vegetarisch en bevat geen toegevoegde suikers, verzadigde vetten, kunstmatige geur-, kleur-, smaak- en zoetstoffen en conserveringsmiddelen. Dit komt voort vanuit het respect voor jezelf en de omgeving. Voeding wordt gezien als één van de basiselementen om op te groeien. De pedagogisch medewerkers nemen de kinderen mee in het hele proces van ontstaan van voedsel. Het zorgen voor de moestuin en bereiden van verantwoord voedsel is hier een onderdeel van. We vragen ouders om hierbij aan te sluiten, bij het meebrengen van voeding (denk aan het midzomer-/nieuwjaarsbuffet). Dit kan worden afgestemd met de pedagogisch medewerkers. Tijdens een bijzondere gelegenheid als geboorte, mag wel beschuit met muisjes worden aangeboden aangezien dit onderdeel is van onze cultuur in Nederland. Villa de Buitenkans heeft van de gemeente Heerenveen het Fairtrade certificaat mogen ontvangen.

5. DE PEDAGOGISCHE DOELEN

In onze visie wordt een beeld gegeven van het handelen van de pedagogisch medewerkers in de praktijk. Alle pedagogische basisdoelen zijn in onze visie en handelen verweven. Ter concretisering van de doelen worden hieronder nog een aantal voorbeelden gegeven om het handelen, vanuit de visie uit te lichten. Er wordt een weergave gegeven vanuit de Theorie (Marianne Riksen Walraven), daarna wordt per basisdoel een aantal situaties geschetst.

Bieden van emotionele veiligheid

Er wordt op een sensitieve en responsieve manier met kinderen omgegaan. Respect voor de autonomie van kinderen wordt getoond en grenzen worden gesteld en structuur wordt geboden voor het gedrag van kinderen. Zodat kinderen zich emotioneel veilig en geborgen kunnen voelen.

Sensitief responsief reageren

Er wordt dagelijks gewerkt aan het ontwikkelen van empathisch reageren op de kinderen. In 2016 is door het team van Villa de Buitenkans de training 'Taal en interactievaardigheden in de kinderopvang' gevolgd. Vanuit deze training heeft de focus gelegen op de interactie en het taalgebruik. Om de kwaliteit te borgen, is het huidige scholingsplan vormgegeven. Nieuwe medewerkers worden aan de hand van casussen getraind in het sensitief responsief reageren. In het opleidingsplan wordt ook aandacht besteed aan interactievaardigheden. Er wordt door middel van video interactie begeleiding en coaching op de werkvloer aandacht besteed aan sensitief en responsief communiceren. We benoemen twee voorbeelden: Tijdens het verschonen van een baby de handelingen benoemen die je gaat uitvoeren. Wanneer een peuter zijn emotie fysiek uit, dat de pedagogisch medewerker samen met de peuter op zoek gaat naar woorden voor zijn emotie.

Het dagritme

Om kinderen veilig te laten voelen, is het van belang dat er vaste momenten in de dag zijn die zorgen voor herkenning en houvast. Dagelijks komen de vaste momenten met bijbehorende rituelen uit het dagritme terug. Een voorbeeld van een vast onderdeel is de kring. Het kringmoment vindt plaats zodra alle kinderen gebracht zijn (rond negen uur). Tijdens dit moment zitten alle kinderen en pedagogisch medewerkers in de kring. Alle namen worden genoemd, zodat iedereen zich gezien voelt, weet wie er is of wie afwezig is. Ook is het mogelijk om tijdens de kring met de kinderen een gesprek aan te gaan over wat er speelt op de groep. Bijvoorbeeld verdieping van een onderwerp, maar ook hoe we omgaan met elkaar, kan worden besproken. Daarnaast wordt tijdens het kringmoment de dag, de vaste momenten en eventuele bijzonderheden doorgenomen.

Intake en wenprocedure

Wanneer een kind voor het eerst bij Villa de Buitenkans gebracht wordt, gaat de mentor van het kind op intake bij de ouders thuis. Tijdens de intake wordt aan de ouders diverse vragen gesteld om erachter te komen wie het kind is en wat hij van ons nodig heeft. Dit doen we om voorinformatie te hebben zodra het kind bij ons komt. Zo zorgen we ervoor dat in de begeleiding van het kind herkenning heeft vanuit de thuissituatie. Ook kan de pedagogisch medewerker met de ouders afstemmen en tips geven om het kind zich op de Villa veilig te laten voelen. Bijvoorbeeld wanneer een kind op Villa de Buitenkans een ander slaapritme heeft dan thuis. Dan kan de pedagogisch medewerker vanuit haar professionaliteit kijken en aangeven aan de ouders

wat hier de reden voor kan zijn. Gezamenlijk met de ouders wordt gekeken of dit gevolgen heeft voor de thuissituatie. Er wordt gezocht naar een overeenstemming. De afstemming tussen pedagogisch medewerkers en ouders, over wat het kind nodig heeft, draagt bij om het kind binnen Villa de Buitenkans zich veilig te laten voelen.

Bevorderen van persoonlijke competentie

Kinderen worden spelenderwijs uitgedaagd in de ontwikkeling van hun motorische vaardigheden, cognitieve vaardigheden, taalvaardigheden en creatieve vaardigheden. Het doel is kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger te functioneren in een veranderende omgeving.

Activiteitsaanbod

Ons activiteitsaanbod sluit aan op onze visie dat kinderen leren van elkaar, de volwassene als begeleider en hun omgeving. Kinderen worden vanuit de inrichting van de omgeving uitgedaagd om activiteiten te ondernemen waarin ze hun persoonlijke competenties kunnen ontwikkelen. Het gaat om het proces waarin het kind werkt aan de ontplooiing van zijn ontwikkeling. Dit kan zijn experimenteren en ervaringen opdoen maar ook het aanleren van een vaardigheid. We werken met projecten waarbinnen een divers aanbod van materialen en activiteiten aangereikt wordt waar de kinderen uit kunnen kiezen. Om het aanbod veelzijdig te maken, maken we gebruik van de meervoudige intelligenties van Gardner. De pedagogisch medewerker scheidt als begeleider voorwaarden waarbinnen het kind zich kan ontwikkelen. Om in te spelen op de zone van actuele ontwikkeling van het kind kan een pedagogisch medewerker iets toevoegen of door vraagstelling het kind meer uitdagen. Doordat de pedagogisch medewerker het kind observeert en kijkt naar het individu, kan de pedagogisch medewerker inspelen op de situatie en er bijvoorbeeld voor kiezen om de situatie te begrenzen of juist meer ruimte te geven aan het kind. Ook kan er gekozen worden iets toe te voegen aan het aanbod van materialen, een begeleidde activiteit aan te bieden, of kinderen aan elkaar te koppelen zodat ze van elkaar kunnen leren. Op deze manier komt het kind in de zone van naaste ontwikkeling.

Competente kind

Het uitgaan van het competente kind, betekent dat de pedagogisch medewerker er vanuit gaat dat het kind al veel zelf kan. Dit vraagt van de pedagogisch medewerker dat ze afstand neemt, het kind de mogelijkheid geeft om het zelf te doen en zelf keuzes mag maken. Tegelijk observeert de pedagogisch medewerker op welke manier het kind dit doet. Door middel van vragen stellen, een boek of een lied over een handeling, kan de pedagogisch medewerker het kind laten nadenken over en dus inzicht geven in zijn manier van handelen. Het ontwikkelen van vaardigheden die het kind nog niet of niet volledig beheerst, worden door het kind opgepikt uit zijn omgeving. Hij ziet de handelingen voornamelijk bij de andere kinderen.

Bijvoorbeeld wanneer een kind drinken morst, leert het van de andere kinderen dat hij een doekje pakt en het gemorste drinken zelf opveegt. Bij sommige handelingen is het van belang dat de stappen zorgvuldig worden aangeleerd. Dit doen we om onze kernwaarden te bewaken.

Een voorbeeld hiervan is het zelfstandig naar de wc gaan. Hiervoor is het vooral qua hygiëne van belang dat het kind de volgende stappen die daarbij horen kan uitvoeren; Zelfstandig kleding uit doen, op het toilet gaan zitten, billen vegen, doorspoelen, kleding aan doen, handen wassen (zeppomp bedienen, de kraan open, de zeep over handen verdelen, handen afspoelen, kraan dicht draaien en handen afdrogen) en de ruimte netjes achterlaten. Deze handelingen zullen dus eerst

onder begeleiding van een pedagogisch medewerker uitgevoerd worden. De pedagogisch medewerker observeert, ziet wat het kind al kan en waar hij eventueel begeleiding of begrenzing nodig heeft. De begeleiding zal per kind verschillend zijn, het ene kind heeft meer behoefte aan een volwassene of een ander kind die zegt wat er moet gebeuren. Terwijl een ander de voorkeur heeft voor een film, boek of pictogrammen die de stappen uitleggen of het kind eraan herinnert.

Boekstart

Voorlezen is voor jonge kinderen heel belangrijk voor de taal- en cognitieve ontwikkeling. Onze pedagogisch medewerkers lezen dagelijks voor op alle groepen. Tijdens het (interactief) voorlezen zet je de kinderen aan tot nadenken, je legt dingen uit en je laat kinderen op elkaar reageren. Daarom zijn wij aangesloten bij het programma Boekstart van het Kunst van Lezen (OCW). Dankzij Boekstart krijgen we scholing voor pedagogisch medewerkers over voorlezen en kunnen we een mooie boekencollectie en een aantrekkelijke leesplek op iedere groep realiseren.

Bevorderen van sociale competentie

Kinderen worden begeleid in hun interacties. Waarbij hen spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden worden bijgebracht, met als doel kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger relaties met anderen op te bouwen en te onderhouden.

Samen leven

Wij vinden het onze taak om kinderen in interactie bewust te maken van het samen leven met anderen. Dit gebeurt spelenderwijs, in situaties de hele dag door. Kinderen leren hun reactie afstemmen op anderen. Dit kan zijn hulp vragen, gevoelens benoemen, in gesprek gaan over een gebeurtenis. Wij vinden het belangrijk dat we op verschillende manieren kinderen hierbij begeleiden. Begeleiden wordt dan gebruikt in het breedste zin van het woord. Momenten als de kring, een begeleide activiteit, een boek lezen of muziek, maar ook vrij-spel-situaties kunnen worden ingezet om kinderen te herinneren aan onze kernwaarden om een liefdevolle samenleving te creëren. Niet alleen de pedagogisch medewerkers begeleiden de kinderen hierin, ook kinderen begeleiden elkaar. We merken door het uitdragen van de kernwaarden dat kinderen elkaar aanspreken als het gedrag van een ander afwijkt van henzelf. Dit zien we als een belangrijke eigenschap in het ontwikkelen van sociale vaardigheden.

Niet direct ingrijpen/zelf leren oplossen

We gaan ervan uit dat ieder kind competent is en dat het zelf mag proberen, ervaren en voelen. Wanneer een volwassene te vroeg ingrijpt of de oplossing aandraagt, krijgt het kind niet de kans en zal het de reactie, mening of gevoel van de volwassene overnemen. We vragen van onze pedagogisch medewerkers een afwachtende, observerende houding.

We willen de kinderen de kans geven om zelf te ervaren wat een situatie met ze doet en teweeg kan brengen. Dit betekent niet dat er niet ingegrepen wordt of dat er nooit een oplossing aangedragen wordt. Maar waar mogelijk, worden er vragen gesteld om het kind meer inzicht te laten krijgen in de situatie en zelf een passende oplossing te bedenken. Soms is er een situatie waarbij er direct ingegrepen moet worden door een pedagogisch medewerker.

Bijvoorbeeld wanneer een kind zichzelf of een ander respectloos behandeld of iets kapot maakt. De pedagogisch medewerker kan bepalen dat het veiliger is dat het kind uit de situatie wordt gehaald en

geeft het kind dan de mogelijkheid om zelf een rustige plek of activiteit hiervoor te kiezen. Wanneer het kind ertoe in staat is, wordt de situatie geëvalueerd, het kind bedenkt zelf, indien nodig met hulp van de pedagogisch medewerker een oplossing. Bij baby's en dreumesen die zich verbaal nog niet goed kunnen uitdrukken, wordt door de pedagogisch medewerker benoemd wat er gebeurd is en wat het gevolg is.

Op deze manier leren kinderen ervaren wat een situatie met zichzelf en hun omgeving doet. De kinderen zijn hierdoor (bewust of onbewust) in staat hun signalen eerder te herkennen. Ze kunnen zelf uit een situatie stappen en op zoek gaan naar een rustige plek of hulp te vragen om hun emotie te reguleren.

Socialisatie door overdracht van normen en waarden

Kinderen worden gestimuleerd om op een open manier kennis te maken met de algemeen aanvaarde waarden en normen in de samenleving met het ook op een respectvolle omgang met anderen en een actieve participatie in de maatschappij.

Onze kernwaarden

In onze kernwaarden wordt uitgebreid ingegaan op de normen en waarden die Villa de Buitenkans uitdraagt. In het gehele pedagogisch beleidsplan wordt beschreven hoe onze manier van werken gekoppeld is aan de kernwaarden. Kinderen zijn zelf medeverantwoordelijk voor het proces. We willen de kinderen bijvoorbeeld leren bewust te zijn van hun omgeving en deze omgeving respectvol te behandelen. Door middel van de zorg voor de moestuin leren kinderen niet alleen waar het eten vandaan komt, maar ook zorg dragen voor de omgeving (voedsel groeit door liefde, aandacht, voeding en verzorging). Dit koppelen we ook aan vriendschap; vriendschap ontstaat door aandacht, liefde, investeren en zorg dragen voor elkaar.

Positief benoemen

We vinden positiviteit heel belangrijk. We merken in ons werk dat een positieve, nieuwsgierige houding met een open blik (zonder oordeel) ervoor zorgt dat de behoefte van het kind gezien wordt. Dit heeft als gevolg dat er minder strijd is en omgangsvormen kunnen worden benoemd zonder dat er een negatieve lading aan hangt. Hierdoor wordt 'ongewenst' gedrag omgedraaid. Bijvoorbeeld kinderen die behoefte hebben aan rennen, zullen dit gedrag binnen kunnen laten zien. Wat pedagogisch medewerkers zien is dat het kind behoefte heeft om zijn energie kwijt te kunnen. We geven hem de mogelijkheid om dit te kunnen uiten op een plek die daarvoor geschikt is. Bijvoorbeeld benoemen: 'Rennen doen we buiten'. Ook kan de pedagogisch medewerker benoemen: 'Ik zie dat je veel energie hebt, wat kan je binnen met deze energie doen?' Het kind mag dan zelf (eventueel met hulp van de pedagogisch medewerker) bedenken waar hij zijn energie in kwijt kan. Dit kan zijn; buiten rennen, muziek maken, dansen etc.

6. MEERVOUDIGE INTELLIGENTIES

We begeleiden de kinderen dagelijks in hun ontwikkeling. Dit wil niet zeggen dat elk kind op dezelfde wijze deze ontwikkeling doormaakt. Ieder kind is uniek en volgt zijn eigen ontwikkelingsproces. Er zijn verschillende ontwikkelingsgebieden te onderscheiden. De pedagogisch medewerkers van Villa de Buitenkans houden met hun zorg en de activiteiten die ze aanbieden rekening met de ontwikkelingsbehoefte van het kind. Ze stemmen hun pedagogisch handelen af op behoefte van het kind. De pedagogisch medewerkers proberen het aanbod zo divers mogelijk te laten zijn om aan te sluiten bij de honderd talen.

De theorie van Howard Gardner over meervoudige intelligenties helpt ons dit aanbod vorm te geven. Onze kunstenaar en de pedagogisch medewerker met als specialisatie muziek ondersteunen het team met het invullen van dit aanbod. We proberen alle intelligenties (honderd talen) dagelijks aan bod te laten komen. Wanneer we ontdekken dat een kind een voorkeur heeft voor een specifieke intelligentie, zetten wij deze intelligentie in om een andere intelligentie aan bod te laten komen. Een voorbeeld hiervan is; bij een kind wat erg bewegelijk is en van bewegen houdt, kunnen de intelligenties 'rekenen' en 'muziek' op een speelse wijze gekoppeld worden. Bijvoorbeeld door te tellen met bewegingen op muziek. Op deze manier kan het kind zijn behoefte aan bewegen kwijt en tegelijkertijd is hij bezig met getallen. Hieronder lichten we per meervoudige intelligentie kort toe hoe deze binnen onze manier van werken vorm krijgt.

verbaal/linguïstische intelligentie; taal

Wij stimuleren de taalontwikkeling van kinderen onder andere door veel met de kinderen te praten, veel vragen te stellen en kinderen de tijd geven om hun antwoord te formuleren, maar ook boekjes te lezen om de woordenschat te vergroten. Door veel met kinderen te praten, komen ze in aanraking met allerlei woorden en hun betekenis en maken ze ook eerder kennis met zinnen met een ingewikkelde zinsbouw. Wij passen het taalgebruik aan op het niveau van kind. We verrijken het taalaanbod door woorden die het kind nog niet (her)kent, op verschillende manieren te benoemen.

Tijdens het praten met kinderen letten onze pedagogisch medewerkers op elementen; of een kind duidelijk praat, of het alle letters kan uitspreken, of een kind te verstaan is en begrijpt wat er wordt gezegd, of een kind al zinnigjes kan maken, etc. Als een kind onduidelijk spreekt, ondersteunt de pedagogisch medewerker de taalontwikkeling van het kind door het woord zelf duidelijk te herhalen.

logisch/mathematische intelligentie; rekenen

Kinderen doen al vroeg allerlei indrukken op en leren door waar te nemen. Ze leren het effect van eigen bewegingen en hebben het in de gaten als ze bijvoorbeeld tegen een bal aanduwen dat deze gaat rollen. Langzamerhand leren ze door ervaringen de betekenis van allerlei begrippen kennen. Kinderen gaan associëren, leren kleuren en vormen herkennen en benoemen, leren puzzelen en kunnen een verhaallijn volgen en op den duur ook navertellen.

Het begeleiden van de kinderen in deze ontwikkeling doen we door activiteiten als voorlezen, puzzelen en het materialen aanbod waar het kind zelf mee op onderzoek kan. Kinderen brengen van

nature ordening aan in hun spel, denk aan materialen op een rij leggen, sorteren op kleur, van groot naar klein en bouwen.

Wanneer een pedagogisch medewerker heeft geobserveerd dat het spel of de activiteit bij het kind vastloopt zal ze het kind hierbij begeleiden. Dit kan zijn door het kind te spiegelen en het kind nieuwe mogelijkheden te laten zien die hij nog meer kan ontdekken. Bij oudere kinderen door in gesprek te gaan en vragen te stellen, wil de pedagogisch medewerker het kind laten nadenken over waar hij mee bezig is. Dit zorgt ervoor dat het kind inzicht krijgt in het proces en zichzelf kan uitdagen om de verdieping op te zoeken.

visueel/ruimtelijke intelligentie; beelden

Het stimuleren van diverse creatieve activiteiten, waarbij kinderen proberen hun fantasie te laten spreken. Het veelvuldig creëren van beelden zijn van belang in de ontwikkeling. Bijvoorbeeld tekenen en schilderen, waarbij niet alleen waarheidsgetrouwe dingen worden gemaakt, maar ook dingen die een uiting van fantasie zijn.

De ontdekking dat verf aan je vingers blijft plakken, dat je klei kunt kneden, het mengen van kleuren etc. Het onbevangen en onbevooroordeeld kunnen experimenteren met materialen, het ontdekken van de mogelijkheden en beperkingen draagt bij aan alle ontwikkelingsgebieden.

muzikaal/ritmische intelligentie; MUZIEK

Van nature zijn kinderen in interactie met hun omgeving. Ze reageren op geluid en proberen al snel zelf geluid te produceren. De muzikale ontwikkeling ondersteunt in deze behoefte; reageren op geluid, bewegen op geluid, stembeheersing, produceren van geluid.

Binnen Villa de Buitenkans komt muziek dagelijks aan bod. Muziek kan bewust ingezet worden ter ondersteuning van andere ontwikkelingsgebieden (woordenschat vergroten, motorische ontwikkeling, emotionele ontwikkeling etc.). Muziek kan ook worden ingezet of gebruikt om emoties te uiten.

Daarnaast stimuleren we een diversiteit aan muzikale activiteiten met behulp van instrumenten, stemvormingen, ritmes, klanken, maar ook diverse muziekstijlen. Bijvoorbeeld tijdens een activiteit kan (klassieke) muziek ingezet worden om kinderen te helpen bij het focussen op de activiteit.

lichamelijke/kinesthetische intelligentie; bewegen

In de eerste vier jaar maken kinderen een grote ontwikkeling door qua beweging. De steeds groter wordende lichaamsbeheersing van zitten, kruipen, staan, lopen en klimmen is in eerste plaatst niet het resultaat van veel oefenen, maar van rijping.

Het kind gaat een bepaalde beweging pas doen als hij er zelf klaar voor is. Dit proces kan je niet versnellen, wel is het belangrijk de lichaamsbeheersing te stimuleren.

Kinderen krijgen bij ons letterlijk de ruimte om zich op verschillende manieren te kunnen bewegen. De groepsruimten zijn zo ingericht dat diverse bewegingsmogelijkheden aangeboden worden.

Op onze babygroep kunnen de baby's zichzelf verplaatsen, de ruimte is letterlijk voor de baby's om zich vrij te kunnen bewegen. Bij de dreumesgroep is er ruimte om te klimmen, verstoppertjes, materialen te onderzoeken en zelf aan tafel te gaan zitten. De peutergroepen bieden hoeken waar kinderen veel aan de slag kunnen met fijne motoriek. Daarnaast zijn de flexibele ruimte en de buitenruimte een plek waar de kinderen kunnen klimmen, rennen, springen, dansen etc.

Dagelijks worden er activiteiten aangeboden aan die de grove en fijne motoriek stimuleren. Dit zijn activiteiten als het ontdekken van materialen op de lichtbak, maar ook puzzelen, tekenen, knippen, zelf je brood smeren, jezelf aankleden, bewegingsspelletjes etc. Veel materialen dagen uit tot bewegen.

interpersoonlijke intelligentie; samen

Binnen Villa de Buitenkans creëren we bewust situaties om kinderen in interactie te laten zijn met hun omgeving. Het samen leven in een groep met de daarbij behorende normen en waarden, verschillen en overeenkomsten. Dagelijks wordt er aandacht besteed aan interacties. Hoe ga je met elkaar om, hoe wordt je vrienden, hoe los je conflicten op?

Onze pedagogisch medewerkers zijn zich bewust van hun voorbeeldrol en de invloed van hun eigen emoties, bewoordingen en houding. Deze kwaliteiten worden bewust ingezet om gedrag zichtbaar en/of bespreekbaar te maken.

intrapersoonlijke intelligentie; zelf

We vinden het belangrijk dat kinderen zichzelf en hun eigen behoeften en gedachten ontdekken. Wij vinden het belangrijk een kind echt te kennen en deze persoonlijke kenmerken te erkennen. Op deze manier kunnen we het kind helpen in situaties die misschien lastig of niet veilig zijn. Dit helpen is per kind verschillend, het ene kind heeft behoefte aan troost, erkenning, een ander helpt het meer om te relativiseren en/of uit de onveiligheid te halen. Kinderen leren met hun emoties en behoeften en die van anderen om te gaan. We vinden de mening en ideeën van het kind belangrijk, hier wordt actief naar gevraagd om hem zo bewust te maken van wat hij zelf vindt of hoe hij over dingen denkt.

natuurgerichte intelligentie; natuur

Natuur is de intelligentie die in onze omgeving het sterkst naar voren komt en letterlijk zichtbaar is. In onze inrichting en het aanbod van materialen maken we veel gebruik van natuurlijke elementen en halen we de natuur naar binnen. De buitenruimte is ingericht dicht bij de natuur. Kinderen kunnen bij ons het hele jaar door naar buiten, bij alle weertypen.

Kinderen mogen natuurlijke materialen ervaren en onderzoeken. De kinderen ervaren eigenschappen als licht, geluid, wind, regen, warm, koud. Ze mogen de natuurlijke en kosteloze materialen manipuleren. We staan stil bij de wonderen van de natuur en onderzoeken deze verschijnselen als 'tijdens de herfst vallen de blaadjes van de bomen' met de kinderen.

existentiële intelligentie; filosofie

De Existentiële intelligentie gaat om vragen stellen, dingen aan de kaart stellen, filosoferen over zaken, nadenken over alles om je heen en out of the box denken. Kinderen stellen veel (waarom)vragen, ze onderzoeken waarom dingen zo zijn zoals ze zijn en willen verder kijken dan het al bestaande antwoord. Kinderen hebben een veelzijdige kijk op alles om zich heen. Binnen Villa de

Buitenkans spelen wij hierop in door open vragen te stellen waarbij het antwoord niet vastligt. Kinderen mogen hun ideeën en fantasie de vrije loop laten gaan. Dit begint al jong door bij het voorlezen bij de dreumesen, tijdens het voorlezen kan de kinderen een vraag worden gesteld die een andere wending geeft aan het verhaal. 'Wat als...'. Op deze manier worden ze getriggerd om zelf na te denken.

Ook wanneer kinderen zelf iets hebben gemaakt, kan er worden gevraagd naar wat het kind heeft gemaakt. Hoe hij het heeft gemaakt of wat het ermee of erover wil vertellen. Het kan ook zo zijn dat het kind het niet weet, omdat hij bezig was met het ontwikkelen van een vaardigheid en niet bewust iets heeft gemaakt. Dan is vragen stellen overbodig. Binnen het activiteiten aanbod staat onderzoek voorop. Kinderen mogen zelfstandig onderzoeken, materialen ervaren, hypothesen stellen.

7. EEN DAG OP DE BUITENKANS

In dit hoofdstuk worden alle onderwerpen die van belang zijn tijdens een dag op Villa de Buitenkans beschreven. Het dagritme, de groepssamenstelling, de teamsamenstelling maar ook ouderbetrokkenheid en hoe we werken met een beleid veiligheid en gezondheid.

Dagritme

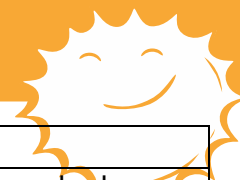
Het is van belang om structuur te hebben op een dag, dit biedt de kinderen houvast en veiligheid. In ons dagelijks handelen laten we ons ook leiden door de individuele wensen en behoeften van de kinderen. Op de babygroep wordt het ritme van het kind gevolgd qua slaap- en drinkmomenten. Daarnaast zijn er wel vaste momenten te vinden. Dit dagritme vind je onderaan het schema van de dreumes en peutergroep.

Op de dreumes- en peutergroep worden onderstaande vaste momenten gehanteerd:

Tijd	Uitleg
7.30 – 9.00 uur brengen	Overdracht; kort contact met pedagogisch medewerker over het kind (benoemen bijzonderheden). Wanneer de verlichting aan is, is de ruimte geopend om te spelen. Iedere ochtend ligt een aanbod klaar waar de kinderen de dag mee kunnen starten, dit kan binnen of buiten zijn en is gerelateerd aan de thema's en interesses die spelen op dat moment. Afscheid; van belang is een vast (kort) ritueel bij afscheid nemen. Om 9.00 uur willen we met de volledige groep starten in de kring, het is daarom van belang dat het kind voor 9.00 uur aanwezig is.
Opruimen	Opruimen gaat aan de hand van een vast ritueel, door middel van het liedje "wij gaan opruimen" wordt het moment aangekondigd. Het opruimen gaat in spelvorm zodat kinderen leren sorteren en materialen naar de juiste plaats brengen. We leren de kinderen zorg dragen voor de ruimte en materialen. Kinderen worden op een speelse manier bewust gemaakt van respect voor hun omgeving.
Kring	We vinden het belangrijk om met de hele groep in de kring te starten. Zodat iedereen weet wie er die dag is of dat er bijzonderheden zijn. In de kring worden alle kinderen persoonlijk welkom geheten, ook wordt de kring gebruikt voor de introductie van de dag; bijvoorbeeld thema's en onderwerpen die spelen of het benoemen en herhalen van onze uitgangspunten.
Fruit eten	We stimuleren dat de kinderen helpen bij het bereiden van het fruit. Fruit wordt aan tafel gegeten. We vinden het belangrijk dat kinderen leren zelfredzaam te zijn en elkaar helpen bijvoorbeeld met fruit uitdelen en zelf drinken inschenken. De hele dag door kunnen de kinderen zelf water pakken of erom vragen. Om extra eten mag gevraagd worden, kinderen mogen dit niet zelfstandig pakken. Dit doen we om zicht te houden op het eetpatroon van het kind.

Toilet	Er zijn een aantal vaste toiletmomenten op een dag. Op deze momenten stimuleren we de kinderen om naar de wc te gaan. Ook zijn dit de vaste momenten waarop we de luiers controleren. De rest van de dag houden we dit ook in de gaten.
Activiteiten	Iedere dag is er op alle groepen een aanbod van activiteiten. Kinderen krijgen een keuze tussen maximaal drie mogelijkheden. Het kunnen activiteiten zijn waarbij het kind zelfstandig met materialen aan de slag gaat. Ook worden activiteiten aangeboden waarin een groepje kinderen nieuw materiaal of vaardigheden ontdekt. Of een activiteit aan de hand van een thema om de verdieping in te gaan. Kinderen kunnen bewust aan elkaar gekoppeld worden en elkaar hierdoor inspireren. De materialen en thema's die gebruikt worden, sluiten aan bij de interesse en de ontwikkelingsgebieden van de kinderen en bij de seizoenen. Daarnaast hebben we ieder jaar een jaarthema waar het team de focus op heeft liggen. Onze kunstenaar ondersteunt en inspireert de pedagogisch medewerkers in het activiteiten aanbod en bewaakt of diverse 'talen' aan bod komen.
Rustmoment en slapen	Voor de jongste kinderen of de kinderen die er behoefte aan hebben wordt er een rustmoment gecreëerd. Dreumesen die twee keer slapen, gaan tussen 9.30 en 10.00 uur naar bed.
Opruimen	Opnieuw maken we samen met de kinderen de ruimte aantrekkelijk om 's middags weer verder te kunnen. Sporen van activiteiten mogen blijven liggen wanneer dit inspireert om er weer mee aan de slag te gaan.
11.30 Lunch	We stimuleren dat de kinderen helpen bij het bereiden van de lunch. De lunch wordt aan tafel gegeten. We vinden het belangrijk dat kinderen leren zelfredzaam te zijn. Bijvoorbeeld elkaar helpen, zelf kiezen wat je op brood wilt, zelf brood smeren en zelf je drinken inschenken.
Toilet	Herinnering toilet-/verschoonmoment.
13.00 brengen en/of ophalen	Korte overdracht tussen pedagogisch medewerker en ouder over het verloop van de dag van het kind.
Rustmoment en slapen	Het rustmoment in de middag is er voor alle kinderen. Kinderen die één keer slapen, gaan tussen 12.00 en 12.30 uur naar bed. Dreumesen die twee keer slapen, gaan tussen 14.30 en 15.00 uur naar bed. Kinderen die niet meer slapen, krijgen een rustmoment aangeboden. Tijdens het rustmoment kunnen de kinderen ontspannen.
Activiteiten	Na het rustmoment is er voor de kinderen opnieuw een activiteiten aanbod waar ze uit kunnen kiezen.
Opruimen	Opnieuw maken we samen met de kinderen de ruimte aantrekkelijk. Sporen van activiteiten mogen blijven liggen wanneer dit inspireert om er weer mee aan de slag te gaan.
Tussendoortje	's Middags wordt er een eet/drinkmoment aangeboden met diverse tussendoortjes.

Toilet	Herinnering toilet-/verschoonmoment.
Activiteiten	's Middags is er voor de kinderen opnieuw een activiteiten aanbod waar ze uit kunnen kiezen.
Opruimen	Opnieuw maken we samen met de kinderen de ruimte aantrekkelijk om 's middags weer verder te kunnen. Sporen van activiteiten mogen blijven liggen wanneer dit inspireert om er weer mee aan de slag te gaan.
Tussendoortje	Wanneer kinderen hier behoefte aan hebben, kan er later op de middag nog een eet/drinkmoment aangeboden worden.
16.00 – 18.30 Ophalen	Wanneer ouders hun kind ophalen, kunnen ze op de documentatie zien wat zich die dag heeft afgespeeld. We vinden het belangrijk dat kinderen leren hun activiteit af te ronden. Daarom willen wij ouders hierbij betrekken. Wanneer het kind nog bezig is met een activiteit (dit kan ook bijvoorbeeld spelen met een auto zijn) willen we dat het materiaal waar hij op dat moment mee bezig is eerst wordt opgeruimd. Zo dragen we allemaal bij aan het respect voor de omgeving en materialen. Ouders krijgen bij de pedagogisch medewerker een korte mondelinge overdracht.

Dagritme babygroep

Op de babygroep zijn de volgende vaste momenten te onderscheiden. De behoeften en het ritme van je baby worden gevolgd binnen de verschillende momenten. Om inzicht te geven in hoe we deze momenten op de babygroep vormgeven, hebben we deze hieronder uitgewerkt:

Tijd	Uitleg
7.30 – 9.00 uur brengen	<p>Overdracht; kort contact met pedagogisch medewerker over je baby. De pedagogisch medewerker vindt het fijn om te weten wanneer de laatste voeding is geweest en hoe de nacht is gegaan. Daarnaast worden er eventuele andere bijzonderheden benoemd.</p> <p>Iedere ochtend ligt een aanbod klaar waar de baby's de dag mee kunnen starten, dit is gerelateerd aan de thema's en interesses die spelen op dat moment.</p> <p>Afscheid; van belang is een vast (kort) ritueel bij afscheid nemen.</p> <p>Activiteit; soms wordt er al een activiteit aangeboden aan je baby voor negen uur. Verderop lees je wat een activiteit inhoudt.</p> <p>Om 9.00 uur willen we met de volledige groep starten aan tafel, het is daarom van belang dat je baby voor 9.00 uur aanwezig is.</p> <p>We benoemen alle baby's bij naam en zingen het goedemorgen lied.</p>

Opruimen	Opruimen gaat aan de hand van een vast ritueel, door middel van het liedje “wij gaan opruimen” wordt het moment aangekondigd. De jongste baby’s zijn nog niet in staat om zelf op te ruimen daarom ruimen de pedagogisch medewerkers op. Door het opruimlied te zingen, ontstaat er wel herkenning voor het volgende moment. Zodra je baby rond zijn eerste verjaardag doorstroomt naar de dreumesgroep, herkent hij het opruimmoment en weet dat er opgeruimd gaat worden.
Fruit eten	Zodra je baby eraan toe is, wordt fruit en groente wordt aan tafel gegeten. Onze voeding is biologisch en wordt volgens de rapley-methode aangeboden. Heb je als ouder liever de voorkeur voor gepureerd fruit, dan pureren wij het fruit voor je kind. Oudere baby’s krijgen de kans om zelf hun fruit en groente van het bord te kiezen.
Verschoonmoment	Er zijn een aantal “vaste” verschoonmomenten op een dag. Na het fruit eten, voor en na het slapen, na het middagen en voor het ophalen. Daarnaast letten de pedagogisch medewerkers goed op de signalen van je baby en zal je baby worden verschoond wanneer dit nodig is.
Spelen, ontdekken, voortbewegen op de babygroep	De babygroep is zo ingericht dat de baby alle ruimte heeft om zich volop te ontwikkelen. Wanneer je baby zichzelf nog niet kan omdraaien of voortbewegen, let de pedagogisch medewerker op de signalen van je kind. De pedagogisch medewerker zal je baby hierdoor soms naar een ander plek in de groep brengen, speelgoed of materiaal aanbieden. Naast de ruimte en materialen die te ontdekken zijn op de groep, nemen de pedagogisch medewerker je kind ook geregeld op schoot of ontdekken samen met je kind. Wij vinden het belangrijk om te benoemen wat we zien of gaan doen, zodat je baby weet wat hij kan verwachten en zich gezien voelt. De pedagogisch medewerkers zien verschonen en voeden als belangrijk moment om echt in contact te zijn met je baby. Je zult pedagogisch medewerkers ook vaak op de grond bij de kinderen aantreffen.
Activiteiten	Iedere dag is er op alle groepen een aanbod van activiteiten. Het kunnen activiteiten zijn waarbij je baby zelfstandig materialen onderzoekt. Ook worden activiteiten aangeboden waarin één of een aantal baby’s nieuw materiaal of vaardigheden ontdekt. De materialen en thema’s die gebruikt worden, sluiten aan bij de interesse en de ontwikkelingsgebieden van de kinderen en bij de seizoenen. Daarnaast hebben we ieder jaar een jaarthema waar het team de focus op heeft liggen. Onze kunstenaar ondersteunt en inspireert de pedagogisch medewerkers in het activiteiten aanbod en bewaakt of diverse ‘talen’ aan bod komen. Je kunt hierbij denken aan het onderzoeken van bladeren, pompoen, sneeuw, verf, muziek etc.

Slapen	De pedagogisch medewerkers letten op de signalen van je baby en volgen je baby in zijn behoefte. Soms geven baby's al vroeg aan dat ze moe zijn, door bijvoorbeeld hun duim in hun vingers te verstoppen. Ouders mogen voorkeuren en ritmes aangeven. Het kan zijn, doordat je baby hier meer indrukken dan thuis heeft te verwerken, dat hij eerder moe is of zelfs meer kan slapen dan thuis. Ook het tegenovergestelde kan in het begin voor komen. Je baby zal dan eerst moeten wennen aan zijn of haar nieuwe plek. De pedagogisch medewerkers bespreken dit tijdens de overdracht. Mocht het noodzakelijk zijn voor het welbevinden van je kind, dan kan er tijdens de dag telefonisch contact gezocht worden om te overleggen.
Lunch	Wanneer je baby toe is aan brood, dan wordt dit aan tafel gegeten. Brood wordt dubbelgevouwen en één keer door de midden gesneden en vervolgens in zijn geheel aan je baby gegeven. Wij vinden het hierbij belangrijk dat je baby zo gevarieerd mogelijk eet en leert om alle natuurlijke smaken te proberen. Er wordt zo weinig mogelijk gekozen voor jam en ander zoet beleg. Uit ervaring is gebleken dat er een voorkeur kan ontstaan voor zoet broodbeleg. Kinderen die alle smaken thuis ook krijgen en gevarieerd eten staan ook meestal open voor verschillende smaken. Je baby krijgt wanneer het eraan toe is, water of thee aangeboden. Dit kan gedronken worden uit een oefenbeker. De pedagogisch medewerkers oefenen geregeld met de baby's het drinken uit een oefenbeker zonder dop. Zodat de kinderen de drinkbeweging gaan ervaren.
13.00 16.00 – 18.30 Ophalen	Wanneer je je baby ophaalt kan je op het dag verslag bij de trap zien wat zich die dag heeft afgespeeld. De pedagogisch medewerkers hebben het dagritme van je baby beschreven in het schrift en schrijven en soms staat hier een verhaal bij over de dag. Bij de pedagogisch medewerker krijg je een mondelinge overdracht over je baby.

Groepsindeling

Villa de Buitenkans heeft vier stamgroepen: een babygroep, een dreumesgroep en twee peutergroepen.

Stamgroep	Maximale omvang	leeftijdsopbouw	BKR
Babygroep	9	0-1 jaar	1 op 3
Dreumesgroep	15	1-2 jaar	1 op 5
Peutergroep 2+	16	2-4 jaar	1 op 8
Peutergroep 3+	16	2-4 jaar	1 op 8

Stamgroep en samenvoegen

De genoemde leeftijdsgroepen gelden als stamgroep. Daarnaast maken de kinderen gebruik van andere groepsruimten of flexibele ruimten waar activiteiten worden aangeboden. Binnen Villa de Buitenkans hanteren wij een open deuren beleid.

's Ochtends overleggen de pedagogisch medewerkers welke mogelijkheden er zijn en welke activiteiten er (eventueel groep overstijgend) aangeboden worden. Dit aanbod wordt met de kinderen besproken. Het zal dus regelmatig voorkomen dat kinderen in een andere ruimten spelen dan op de stamgroep. Waar nodig kunnen kinderen op een andere groep gebracht of gehaald worden, dit in het geval van samenvoegen van groepen.

De groepen die samenvoegen zijn altijd hetzelfde: de babygroep voegt samen met de dreumesgroep en de peutergroepen met elkaar. Wanneer er wordt samengevoegd, wordt dit op het rooster vermeld. Het uitgangspunt is dat er per basisgroep een vast gezicht aanwezig is die bekend is bij de kinderen.

Drie uren regeling

Aangezien Villa de Buitenkans van 7.30 tot 18.30 uur geopend is, mag wettelijk gezien per dag maximaal drie uur afgeweken worden van de vereiste begeleider kind ratio (BKR). Tijdens deze tijden moet minimaal de helft van het vereiste BKR worden ingezet.

Wij hebben ervoor gekozen de volgende momenten af te wijken. Deze momenten hebben we gekozen aan de hand van gemiddelde haal- en brengtijden. Het is niet zo dat op deze tijden altijd wordt afgeweken van de kind ratio.

Afwijken van de BKR

Ochtend	Middag	Eind van de dag
8.00 – 8.45 uur	11.30 – 12.00 uur	16.45 – 17.30 uur
	12.30 – 13.00 uur	
	13.00 – 13.30 uur	

Wanneer we afwijken buiten de bovengenoemde tijden, zullen wij hier actief over communiceren via de nieuwsbrief en KOV-net.

Pauzes van pedagogisch medewerkers vinden plaats op vaste momenten tijdens de tijden die we in de middag afwijken.

Voldoen aan BKR

Ochtend	Middag	Eind van de dag
7.30 – 8.00 uur	12.00 – 12.30 uur	17.30 – 18.30 uur
8.45 – 11.30 uur	13.30 – 16.45 uur	

Ruilen of een extra dagdeel afnemen

Wanneer een ouder een dag(deel) wil ruilen, of tegen betaling een extra dag wil afnemen, dan bieden wij de service dat de ouder via KOVnet een aanvraag kan doen. De voorwaarde hiervoor is in alle gevallen, dat de groepssamenstelling dit toelaat.

Het ruilen, aanvragen of afmelden voor een opvangdag kan de ouder zelf regelen via KOVnet. Wanneer de dag minimaal 24 uur van te voren is afgemeld, dan komen de uren van die dag in het "urenpotje" op KOVnet, deze dag kan binnen 30 dagen voor of 30 dagen na de afgemelde dag ingehaald worden.

Stel de ouder meldt op 1 juni het kind af voor 10 juli en deze afmelding wordt door ons goedgekeurd, dan gaan deze uren in het urenpotje. Als de ouder dan via KOVnet een extra dag aanvraagt in de periode van 10 juni tot en met 10 augustus, dan kan deze de optie "gebruik urenpotje" aanklikken en worden er dus geen extra uren in rekening gebracht voor die dag. Officiële feestdagen komen niet in aanmerking voor het "urenpotje".

De ouder ontvangt bij iedere aangevraagde wijziging in KOV-net een bevestiging wanneer de groepssamenstelling het toelaat. Wanneer de wijziging niet mogelijk is, wordt de aanvraag afgewezen en kan de ouder een nieuw verzoek indienen.

De ruimte

Het is een bewuste keuze om de kinderen in "horizontale" leeftijdsgroepen op te vangen. Het grote voordeel van deze leeftijdsgroepen is dat de ruimtes helemaal op de ontwikkelingsbehoeften van de leeftijdsgroep kunnen worden ingericht.

Bij de babygroep zijn er veel verschillende uitdagingen voor kinderen tot één jaar. De baby's kunnen zich vrij bewegen in de ruimte dankzij de hoge tafel en verschillende zachte hoeken waar materialen klaar staan of aangeboden worden om te onderzoeken.

In de dreumesgroep ligt het accent op de ontwikkeling van de eenjarige. Er is veel ruimte om te bewegen en te kruipen. Heel bewust is ook hier gekozen voor een lage tafel zodat kinderen kunnen helpen bij het dekken en afruimen van de tafel. Beide groepen beschikken over een gezamenlijke snoezelruimte/atelier. Doordat de baby- en dreumesgroep op dezelfde verdieping gevestigd zijn verloopt de overgang van de babygroep naar de dreumesgroep vaak natuurlijk. We zien dan dat baby's letterlijk de uitdaging van de dreumesgroep opzoeken.

Op de begane grond zijn de beide peuter stamgroepen en een flexibele ruimte gevestigd, die gebruikt wordt als bibliotheek, rustruimte en activiteitenruimte. De begane grond is zo ingericht dat de kinderen zichzelf kunnen redden. Ze mogen zelf kiezen uit het aanbod en in welke ruimte ze gaan spelen. De toiletten zijn toegankelijk. Daarnaast wordt het aanbod in de ruimte aangevuld met onderwerpen passend bij het thema wat speelt, of gekoppeld aan begeleide activiteiten vanuit de interesse en ontwikkelingsbehoefte van de kinderen.

De keuken is een ruimte waar alleen onder begeleiding van een pedagogisch medewerker een activiteit wordt aangeboden.

Het souterrain wordt door alle groepen gebruikt als multifunctionele ruimte, welke onder andere gebruikt wordt als atelier en activiteitenruimte.

De buitenruimte wordt door alle groepen gebruikt. Er is een grote tuin waar veel te beleven en ontdekken valt met hoeken waar kinderen zich kunnen terugtrekken en waar activiteiten aangeboden kunnen worden. De tuin is ingericht met behoud van de natuur, waarbij de kinderen letterlijk in de tuin, in de modder mogen spelen. Daarnaast is er een moestuin, een afgeschermd ruimte met de dieren en een aparte babytuin waar ook de lutjepotjes (slaaphuisjes) staan. De buitenruimte is goed afgeschermd maar het gedrag van kinderen bepaalt uiteindelijk of een situatie veilig is. De aanwezige materialen zijn niet per definitie 'veilig', dit is te herleiden naar onze visie en uitgangspunten. De pedagogisch medewerkers verliezen de veiligheid niet uit het oog en screenen continu of de omgeving veilig is voor de kinderen en of ze eventueel moeten ingrijpen. Buiten onderzoeken, spelen en leren doen we bij elk weertype. We verwachten dat kinderen genoeg kleding mee hebben om het een hele dag buiten vol te houden. Denk aan kleding passend bij het weertype, alleen weercode rood kan ons dwingen om binnen te blijven.

De peutergroep in basisschool de Buitenkans bevindt zich binnen het schoolgebouw van basisschool de Buitenkans en biedt opvang aan peuters in de leeftijd van twee tot vier jaar. De groepsruimte is zo ingedeeld dat er voorzien wordt in de ontwikkelingsbehoeften van zowel de twee- als driejarigen. De ruimte is opgedeeld in verschillende hoeken. Er is onder andere een hoek waar kinderen kunnen onderzoeken, bouwen, boeken lezen, puzzelen, ontdekken en met water kunnen spelen. Ook is er een speelholletje en bieden we een aantal hoeken wisselend aan zoals een keukentje, de Wobbel, een kraampje of een speeleiland. Eten en drinken doen we gezamenlijk aan de tafels, het kringmoment en muziek vinden plaats op het kleed. Buitenspelen doen we op het afgesloten deel van het schoolplein waar ook de jongste groepen van de Buitenkansschool spelen. Ook hier vindt veel interactie plaats tussen de peuters en kinderen van de school. Er wordt samen gespeeld en oudere broers of zussen worden even opgezocht voor een knuffel.

Binnen de school maken we gebruik van het speellokaal waar de peuters kunnen klimmen en klauteren, dansen of een spel kunnen spelen. De ruimte staat in direct contact met het atelier. Hier krijgen de peuters de ruimte om te werken met verschillende materialen en zich creatief en artistiek te uiten. Deze ruimte delen we met de jongste groep van de Buitenkansschool. Op deze manier is het atelier ook een ontmoetingsruimte en raken de kinderen geïnspireerd door de activiteiten van anderen.

We zoeken ook letterlijk de ruimte en nieuwe situaties op, door met de kinderen erop uit te gaan. Dit kan zijn naar de glasbak, het park, de kinderboerderij, de speeltuin et cetera. Voor uitstapjes verder weg kan gebruik worden gemaakt van de Buitenkansbus.

Voor het voorbereiden van externe activiteiten en uitstapjes kan gebruik worden gemaakt van het protocol activiteiten organiseren. Bij uitstapjes is te allen tijde een achterwacht aanwezig. De pedagogisch medewerker neemt altijd een mobiele telefoon mee en een lijst met telefoonnummers. Waar nodig zetten wij extra begeleiding in bij activiteiten, deze kan bestaan uit ouders, stagiaires en/of professionals van de organisatie waar we op dat moment mee samenwerken (bijvoorbeeld CIOS-studenten als we een sportactiviteit aanbieden). De hierbij aanwezige (bevoegde) pedagogisch medewerker is verantwoordelijk.

Beleid veiligheid en gezondheid

Om de veiligheid en gezondheid te waarborgen op Villa de Buitenkans hebben we een beleidsplan veiligheid en gezondheid opgesteld. In dit beleidsplan is omschreven hoe we omgaan met risico's en proberen de continuïteit van de zorg voor een veilige en gezonde omgeving voor iedereen te waarborgen.

Op het gebied van veiligheid en gezondheid werken wij volgens de GGD-richtlijnen en de wettelijke regelgeving. Eventuele afwijkende protocollen of ontbrekende protocollen worden door het team zelf samengesteld en ingevoerd als protocol. Standaard staat maandelijks tijdens het pedagogisch werkoverleg de protocollen en risico en preventies op de agenda. Dit is onderdeel van de cyclus veiligheid en gezondheid om het beleid actueel te houden.

Jaarlijks vindt een risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid plaats. Op basis van deze risico-inventarisatie worden de huidige protocollen indien nodig bijgesteld.

De protocollen zijn er om risico's te voorkomen. Wanneer er toch een risico wordt gesignaleerd of wanneer een ongeval plaats vindt. Dit kan zijn; een botsing tussen twee kinderen of een valpartij. Dan wordt hiervan een registratie gedaan. Dergelijke situaties en gebeurtenissen worden periodiek geëvalueerd in het team, dan wordt er gekeken hoe deze voorkomen zouden kunnen worden.

Jaarlijks volgt een groep pedagogisch medewerkers een cursus 'bedrijfshulpverlening bij brand en calamiteiten' en 'EHBO'. Het gebouw voldoet aan de brandveiligheidseisen en wordt jaarlijks geïnspecteerd door de brandweer.

Ouderbetrokkenheid

We vinden het van belang dat ouders betrokken zijn bij het verblijf van hun kind bij Villa de Buitenkans. Daarom maken we actief gebruik van de 'pedagogische driehoek' (kind, pedagogisch medewerker, ouder). Dagelijks is er mondeling contact tussen de ouders en de pedagogisch medewerkers. Wanneer er behoefte is aan extra contact kan er een gesprek aangevraagd worden met de mentor van het kind en eventueel de pedagoog van Villa de Buitenkans. Daarnaast kunnen ouders altijd inloggen in het kindvolgsysteem Spectrovita. We organiseren regelmatig ouderavonden en jaarlijks een nieuwjaarsbuffet en midzomerbuffet om de ouderbetrokkenheid te stimuleren. Onze oudercommissie vertegenwoordigt alle ouders.

8. HET TEAM

Bij Villa de Buitenkans heeft iedere groep zoveel mogelijk vaste pedagogisch medewerkers. De aanwezige pedagogisch medewerker is het aanspreekpunt voor ouders en de administratie. Bijzonderheden met betrekking tot het kind mogen bij de pedagogisch medewerkers gemeld worden. Naast deze vaste personen per groep zijn doorgaans verschillende pedagogisch werk- en pedagogiekstagiaires aanwezig binnen Villa de Buitenkans, deze zullen zich voorstellen bij de start van hun stage.

Vaste gezichten babygroep

Wij werken bij baby's volgens het maximaal drie vaste gezichten principe omdat de stamgroep grootte van de babygroep negen baby's is. Bij een beroepskracht-kindratio waarbij 3 of 4 beroepskrachten zijn vereist, geldt een maximum van drie vaste gezichten per nuljarige. Dit houdt in dat het kind (tot de eerste verjaardag) aan drie vaste pedagogisch medewerkers wordt gekoppeld en dat er minimaal altijd één aanwezig is wanneer het kind op de Villa is. Dit wordt in de roostering van de medewerkers verwerkt. Deze roosters worden maandelijks gecheckt door de coördinator. Op de babygroep hangt een schema waarop staat vermeld welke pedagogisch medewerkers het vaste gezicht zijn van het kind. Naast het 'vaste gezicht' kunnen andere pedagogisch medewerkers ingezet worden. Voor kinderen met flexibele dagen geldt de 'vaste gezichten- eis' niet. Wanneer één van de pedagogisch medewerkers; een vast gezicht voor het kind, verlof heeft, kan tijdelijk een vervangend vast gezicht toegewezen worden om aan dit principe te kunnen blijven voldoen. Dit zullen we dan actief communiceren naar ouders in de nieuwsbrief en op de groep.

Wanneer door overmacht alle 'vaste gezichten' plotseling niet aanwezig kunnen zijn, zorgen we voor stabiliteit en continuïteit voor het kind. Dan zal een medewerker worden ingezet die regelmatig (naast het vaste gezicht) het kind begeleidt. Deze medewerker zal dit óp de dag zelf bij de ouders benoemen.

Mentor

Ieder kind heeft een mentor. Iedere pedagogisch medewerker met een vaste stamgroep heeft 'mentorkinderen'. Dit betekent niet dat alleen de mentor de zorg heeft voor de mentorkinderen, dit wordt door de pedagogisch medewerkers gezamenlijk gedragen. De kracht van de mentor is dat de mentor één van de vaste gezichten van het kind is, voor zowel de ouders als het kind zelf. Dit zorgt voor veiligheid, een vast aanspreekpunt en één verantwoordelijke medewerker die ervoor zorgt dat alles rondom dit kind goed geregeld is.

De mentor is verantwoordelijk voor het bijhouden van de documentatie en het observeren 'welbevinden en betrokkenheid' van deze kinderen. Ook is de mentor de aangewezen persoon voor het voeren van eventuele 10-minutengesprekken. Daarnaast is de mentor verantwoordelijk voor de overdracht naar een volgende groep en de basisschool, aan de hand van de Heerenveense overdrachtsprocedure.

Pedagoog en kunstenaar

De pedagoog heeft een boventallige functie als onder andere pedagogisch coach en beleidsmedewerker en werkt gekoppeld aan meerdere groepen en mogelijk meerdere locaties. In het opleidingsplan is de inzet van de pedagoog beschreven. De pedagoog kent de visie en draagt deze uit in woord en gedrag. De pedagoog is een onderzoeker, ze is van nature nieuwsgierig naar de wereld en de mensen om haar heen. De pedagoog bewaakt het kwaliteitsniveau van het pedagogisch beleid en evalueert hiertoe activiteiten die in het kader van het pedagogisch beleid worden uitgevoerd. De pedagoog signaleert ontwikkelingen, knelpunten en verbetermogelijkheden op de groepen ten aanzien van het pedagogisch beleid en doet op basis hiervan voorstellen voor de beleidsvorming aan de leidinggevende. Daarnaast begeleidt de pedagoog gevraagd en ongevraagd pedagogisch medewerkers bij het uitvoeren van het pedagogisch beleid en werkt waar nodig in de uitvoering mee ten behoeve van coaching en intervisie van pedagogisch medewerkers.

De rol van de kunstenaar (atelierista) binnen de pedagogiek van Reggio Emilia speelt zich voornamelijk af in het atelier. Hier begeleidt de kunstenaar kinderen bij het onder de knie krijgen van vaardigheden tijdens het verbeelden van ideeën en gedachten en het verkennen van materialen om dit te verwezenlijken. Daarnaast biedt hij of zij inspirerende ondersteuning in de groep bij

gekozen thema's door middel van inspirerend (beeld)materiaal. Voor het te verwerken materiaal wordt gebruik gemaakt van afvalmateriaal en materiaal uit de natuur. Tevens wordt rekening gehouden met de seizoenskleuren. In de herfst wordt bijvoorbeeld gewerkt met oranje, geel, rood en bruin.

Stagiaires en vrijwilligers

Naast gediplomeerde begeleiding, wordt er binnen Villa de Buitenkans waar mogelijk ook gewerkt met stagiaires. Stagiaires en/of vrijwilligers zullen echter altijd boventallig aanwezig zijn. In de stagemap staat per niveau beschreven welke taken en verantwoordelijkheden de stagiaires hebben. Indien we begeleiders inhuren voor tijdelijke begeleiding in de vorm van een workshop en deze vallen hierdoor of door hun eigen diploma niet onder de CAO Kinderopvang, dan worden zij ook als boventallig gezien.

Professionele beroepshouding

Onze pedagogisch medewerkers beschikken allemaal over een passende beroepskwalificatie, minimaal mbo-niveau 3. Ons team bestaat uit een mix van Mbo'ers en Hbo'ers. Daarnaast zijn er altijd verschillende pedagogisch medewerkers aanwezig die geschoold zijn in EHBO bij kinderen. Er is altijd minimaal één pedagogisch medewerker aanwezig met een EHBO-diploma.

Op de babygroep is een medewerker aanwezig met een babyspecialisatie, de overige medewerkers die met baby's werken worden in 2020 opgeleid vanuit de training 'ruimte voor baby's'. Wij hanteren hierbij de kwalificatie-eisen van het ministerie.

Naast deze verplichte cursussen en studiedagen stimuleren wij onze medewerkers om regelmatig deel te nemen aan werk gerichte cursussen in het kader van deskundigheidsbevordering. In het opleidingsplan van de Buitenkans staan de opleidingsactiviteiten voor de medewerkers uitgewerkt.

De pedagogisch beleidsmedewerker/coach begeleidt en coacht de medewerkers binnen dit opleidingsplan. De pedagoog en kunstenaar coachen het team op regelmatige basis om de pedagogische kwaliteit en de uitvoering van het pedagogisch beleid hoog te houden. Bij de pedagoog ligt de focus op de kinderen, medewerkers, uitvoering van de visie en documentatie. De kunstenaar richt zich op het aanbod en de inrichting van de ruimte. Er is een scholingsplan waar de permanente educatie van de pedagogisch medewerkers is uitgewerkt.

Alle medewerkers hebben regelmatig teamoverleg onder leiding van de directie, kunstenaar en pedagoog waarin onze werkwijze, de begeleiding/activiteiten van de kinderen en samenwerking onderdeel van gesprek zijn. Op deze manier blijven wij open en transparant naar elkaar en staan wij open voor elkaars denkwijze.

Een van de documenten die wij beschouwen als professionele handelingsrichtlijn voor onze pedagogisch medewerkers is de 'Beroepscode Kinderopvang'. Deze beroepscode maakt duidelijk wat van onze pedagogisch medewerkers verwacht kan worden op het gebied van ethische en praktische normen. De code heeft als doel de kwaliteit van de beroepsuitoefening te bewaken en te vergroten. Je kunt hierbij denken aan: privacy, verantwoordelijkheden, communicatie, privé versus werk, registratie, bevoegdheden.

Overleg met derden

In ons werk maken wij soms gebruik van diensten van externe deskundigen. Bij voorbeeld het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), een wijkverpleegkundige, een GGD-arts, een pedagoog en/of een vertrouwensarts van Veilig Thuis. Wij werken, waar mogelijk, samen met andere organisaties op het gebied van jeugd, onderwijs, welzijn en gezondheid. Ons centrale doel is altijd het belang van het kind en de kwaliteit van dienstverlening.

Onze algemene richtlijn is dat wij geen persoonlijke informatie over kinderen en ouders verstrekken aan derden. Villa de Buitenkans heeft als kinderopvangorganisatie echter wel een signalerende functie. Het kan voor komen dat wij reden tot bezorgdheid zien met betrekking tot de ontwikkeling van het kind en hierover van gedachten willen wisselen met een van bovengenoemde deskundigen. Dit gebeurt anoniem en dus zonder vermelding van naam, adres of woonplaats van het kind.

Blijkt onze bezorgdheid met betrekking tot de ontwikkeling van het kind gegrond, dan wordt er een afspraak gemaakt met de ouders om de bevindingen met elkaar te delen. Het inschakelen van concrete hulp en/of ondersteuning door externe partijen is en blijft een zaak van de ouders.

Verwijsindex

De Buitenkans is aangesloten bij de Verwijsindex; een digitaal samenwerkingsinstrument voor professionals wat gebruikt wordt door alle organisaties die met kinderen werken. De Verwijsindex zorgt ervoor dat verschillende organisaties in een vroeg stadium contact met elkaar opnemen. Het doel van dit contact is overleg over snelle en afgestemde ondersteuning van een kind of gezin. Indien van toepassing voor je kind, wordt dit altijd van tevoren vanuit openheid afgestemd met ouders; met welke professional, welke informatie wel of niet gedeeld wordt. De pedagoog van de Buitenkans is de contactpersoon binnen de Verwijsindex. Het idee achter de verwijsindex is: één kind, één gezin,

één plan. In Fryslân heet de verwijzindex ViF ZiZeO: Verwijzindex Fryslân, Zicht op Zorg en Onderwijs.

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Per 1 juli 2013 geldt er een verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Wij werken met het protocol 'kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag'. De meldcode inclusief afwegingskader, de meldplicht en hoe om te gaan met seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

Hierin staat beschreven wat een pedagogisch medewerker moet doen wanneer zij vermoedt dat een kind met huiselijk geweld of mishandeling te maken heeft.

9. KIJKEN NAAR KINDEREN

In ons dagelijks werk kijken we naar de kinderen. We volgen de kinderen in hun ontwikkeling en kijken naar welbevinden en betrokkenheid. De kinderen doorlopen verschillende fasen en groepen. De taak van de pedagogisch medewerkers is door observatie te onderzoeken wie het kind is en wat hem bezighoudt of wat hij nodig heeft. In dit hoofdstuk gaan we in op hoe we kijken naar kinderen.

Documentatie

We willen de kinderen zo goed mogelijk in beeld hebben. Foto's maken en daarbij beschrijven wat we gezien hebben; oftewel pedagogisch documenteren, helpt ons om echt te kijken naar de kinderen. Onderzoeken welke behoeften en onderzoeksvragen ieder kind heeft om daarop in te kunnen spelen. Hiermee volgen we de kinderen structureel in hun ontwikkeling.

De vorm van documenteren die we gekozen hebben, zorgt ervoor dat we ieder kind in beeld hebben (individuele boeken vol herinnering en Spectrovita), laat zien wat er bij de kinderen en in de groep speelt en hoe de processen binnen de onderzoeken verlopen (onderzoekdocumentatie).

Structureel volgen van de ontwikkeling

Binnen Villa de Buitenkans volgen we ieder kind in zijn ontwikkeling. We documenteren de bezigheden van het kind door middel van tekst en foto's zodat we zicht hebben op de voorkeuren, het welbevinden en betrokkenheid en de ontwikkeling van ieder kind. De mentor is verantwoordelijk voor het volgen van de ontwikkeling, signaleren en ondersteunen van het kind in zijn ontwikkelingsbehoeften. Wanneer een kind aanvullende ondersteuning nodig lijkt te hebben, kan de pedagoog laagdrempelig uitgenodigd worden om mee te kijken. Ouders worden hiervan tijdens de dagelijkse overdracht op de hoogte gesteld en wanneer dat wenselijk is, uitgenodigd voor een gesprek om samen te bespreken wat het kind nodig heeft.

Intake

Wanneer het kind is aangemeld, maakt één van de pedagogisch medewerkers een afspraak voor de intake. Deze medewerker is de eerste mentor van het kind. De intake vindt bij het kind thuis plaats, om zo zicht te krijgen op de thuisomgeving van het kind. Tijdens de intake wordt er besproken wie het kind is, wat hij leuk vindt en wat helpend en/of belemmerend is bij bijvoorbeeld slapen of wanneer hij verdrietig of driftig is. Van deze intake wordt een verslag gemaakt, we vragen ouders het verslag te checken en foto's toe te voegen, daarbij verzoeken we ook foto's van belangrijke personen voor het kind, zodat deze aanwezig zijn op de Villa.

Boek vol herinnering

Het intakeverslag is de start van de documentatie in het boek vol herinnering. De mentor beheert de individuele documentatie van de mentorkinderen in het boek vol herinnering en Spectrovita. Minimaal één keer in de maand wordt een documentatieverslag in het boek vol herinnering geplaatst. Van kinderen die meerdere dagen komen en actief betrokken zijn bij projecten kan er meer documentatie in zitten dan kinderen die bijvoorbeeld maar één dag op de Villa zijn of weinig betrokken zijn bij projecten. Het minimum is één verslag per maand.

Het doel van de Boeken vol herinnering is het verzamelen van de herinneringen van het kind zijn avonturen, onderzoek en ontwikkeling op de Buitenkans.

- Pedagogisch medewerkers plaatsen minimaal één keer in de maand een documentatieverslag in het boek vol herinnering van ieder mentorkind.
- Ouders kunnen de boeken vol herinnering inzien op de groep van hun kind, wanneer een kind afscheid neemt bij Villa de Buitenkans, gaat het boek ingebonden mee naar huis.

Wanneer het kind voor het eerst op de Villa komt wordt hij begroet met een welkomstposter op de deur, zodat iedereen kan zien wie nieuw is binnen Villa de Buitenkans.

De eerste dag van het kind bij Villa de Buitenkans wordt door middel van foto's en tekst vastgelegd. Daarna komen alle 'eerste keren' van het kind in het boek (feesten, vaardigheden, ervaringen, mijlpalen in de ontwikkeling) ook dingen die de kinderen al (zelf) kunnen worden bijgehouden (staan, lopen, naar de wc, brood smeren). Daarnaast worden ook activiteiten van en met de groep bijgehouden.

Spectrovita

We maken gebruik van het kind volgsysteem Spectrovita.

In Spectrovita wordt de ontwikkeling van ieder kind bijgehouden in de ontwikkelingslijnen. De mentor doet dit minimaal één keer per drie maanden. Spectrovita wordt ook gebruikt binnen basisschool de Buitenkans, dit zorgt voor een doorgaande lijn in het volgen van de ontwikkeling.

Daarnaast wordt in Spectrovita (onder 'dagverslag') de volgende verslagen geplaatst (de mentor is hiervoor verantwoordelijk):

- Intakeverslag (op 1^e wendag);
- Welbevinden en betrokkenheid verslagen (rond iedere verjaardag);
- Gespreksverslagen en bijzonderheden (uitwerking van gesprekken met ouders).

Het doel van Spectrovita is het volgen van de ontwikkeling.

- Pedagogisch medewerkers kunnen in Spectrovita de ontwikkelingslijnen van de mentorkinderen bijhouden en verslagen over het kind plaatsen.
- Ouders kunnen met een eigen login de ontwikkeling van en verslagen over hun kind volgen in Spectrovita.

Ouders krijgen bij de start van de opvang de inloggegevens per kind om ook thuis inzicht te krijgen in de ontwikkeling van het kind. Minimaal één keer in de drie maanden worden de ontwikkelingslijnen in Spectrovita door de mentor van het kind bijgehouden. Dit doen we om nog beter zicht te hebben op de ontwikkeling van ieder individu. Wij kijken bewust naar eigen ontwikkeling en hechten geen waarde aan het vergelijken van kinderen met elkaar. Wanneer er eventueel zorg ontstaat over de ontwikkeling van het kind zullen we dit direct bespreekbaar maken.

Onder het kopje dagverslag kunnen belangrijke verslagen over het kind geplaatst worden. Denk hierbij aan het intakeverslag, welbevinden en betrokkenheid verslag en eventuele gespreksverslagen. Daarnaast kan het incidenteel aangevuld worden met documentatie die extra inzicht geeft in de ontwikkeling van het kind.

Op Basisschool de Buitenkans wordt hetzelfde kind volgsysteem gebruikt, zo ontstaat een waardevolle doorgaande ontwikkelingslijn met de basisschool. Binnen Basisschool de Buitenkans wordt Spectrovita uitgebreider ingezet om zicht te krijgen op de leerlijnen van het kind.

Welbevinden en betrokkenheid

Onze pedagogisch medewerkers observeren continu het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen. Jaarlijks rond de verjaardag van het kind wordt er een verslag gemaakt over het welbevinden en de betrokkenheid. Dit geeft ons een beeld van de ontwikkeling, interesses, voorkeuren en hoe het met het kind gaat. Het verslag komt in het boek vol herinneringen, wordt in Spectrovita gezet en het kind krijgt een uitgeprinte versie mee naar huis met daarbij het aanbod dat met de mentor en ouders een gesprek kan worden gepland.

Onderzoeksdocumentatie

Onderzoekdocumentatie helpt ons om de (groep) kinderen te kunnen volgen binnen een onderzoeksproject. Onderzoekdocumentatie is een bundeling van verslagen van de activiteiten binnen een onderzoeksonderwerp van de groep kinderen.

Bijvoorbeeld in het thema 'groeien en bloeien' het proces van zaadjes tot het eten van de boontjes. Deze documentatie wordt bijgehouden op de onderzoekmuur over dit onderwerp, in de groep en in de onderzoekmap over dit onderwerp geplaatst. Daarnaast komt het verslag in de boeken vol herinnering van de kinderen die bij de activiteit betrokken waren.

Op deze manier kunnen we alle stappen in een onderzoek vanaf de start vastleggen en hebben we letterlijk de ruimte om de kinderen echt te volgen in het onderzoek, onderzoek te verdiepen en uit te bouwen. Van de onderzoekdocumentatie wordt een onderzoekboek gedrukt als naslagwerk.

Het doel van de onderzoekdocumentatie is het zichtbaar maken van de processen binnen een onderzoeksthema.

- Pedagogisch medewerkers leggen de activiteiten en daarmee processen binnen het thema vast in de onderzoekdocumentatie.
- Ouders kunnen het onderzoek waar hun kind bij betrokken is, volgen aan de hand van de documentatie in de groepsruimte en de onderzoekboeken.

Deze vormen bij elkaar maken dat we ruimte hebben om de kinderen en de groep in beeld hebben, zodat we nog meer kunnen aansluiten bij de behoeften en onderzoeksvragen van de kinderen.

Fasen in de opvang

Binnen Villa de Buitenkans doorloopt ieder kind diverse fasen. Denk hierbij aan de eerste kennismaking met de nieuwe omgeving en personen. Ook het doorstromen naar een nieuwe groep, afscheid nemen en de overgang naar de basisschool hoort hierbij.

Wennen

Na het intakegesprek wordt met de ouders een wenafpraak gemaakt. Deze wendag is

de eerste dag van het kind op Villa de Buitenkans. Het standaard wentraject is één dagdeel wennen voor het contract start.

In de afgelopen jaren hebben we ervaring opgedaan met het wennen van alle verschillende leeftijdscategorieën en de meegebrachte ervaringen van de kinderen. Daarom kan het zo zijn dat we een ander wentraject voorstellen dan het standaard wentraject. Wij vinden het belangrijk dat een kind eerst de kans krijgt om zijn nieuwe omgeving en bijbehorende ervaring tot zich te nemen. Daarom beschrijven wij hieronder hoe de wenprocedure wordt opgestart.

Uit de intake kan blijken dat er factoren zijn die van invloed kunnen zijn op het veilig voelen binnen Villa de Buitenkans. Wanneer een kind zeer gehecht is aan zijn ouders en/of verzorgers en moeite heeft met afscheid nemen. Of een kind wat niet eerder geregeld bij een andere persoon dan de ouder is geweest, of wat het spannend vindt om te verblijven in een groep met meerdere kinderen en/of volwassenen.

Dan wordt er van de pedagogisch medewerker verwacht, dat zij vooraf een plan maakt met een wenprocedure en hoe het afscheidsmoment gaat verlopen. Dit traject wordt gecontroleerd door de pedagoog en gedeeld met de andere pedagogisch medewerkers om ervoor te zorgen dat iedereen op de hoogte is en op dezelfde wijze handelt. In overleg met de collega's kunnen er gezamenlijk tips of handelingen afgestemd worden.

Na ieder wennmoment vindt er tijdens het overdracht moment een overleg plaats tussen ouder en de pedagogisch medewerker, om te bespreken hoe het wennmoment is verlopen en wat het vervolg wordt.

Doorstromen naar de volgende groep

Op basis van ontwikkeling, welbevinden en betrokkenheid, leeftijd van het kind en de samenstelling van de groep, wordt bepaald wanneer een kind doorstroomt naar de volgende groep. Meestal loopt dit synchroon aan het welbevinden en betrokkenheid verslag. In dit verslag staat de nieuwe mentor van het kind aangegeven.

Voordat het kind doorstroomt naar de nieuwe groep gaat hij eerst wennen. Tijdens het wennen leert hij de nieuwe pedagogisch medewerkers, waaronder de nieuwe mentor, kinderen en de nieuwe groepsruimte kennen. In de regel komt dit erop neer dat kinderen één halve en een hele dag wennen voordat ze volledig mee gaan draaien op hun nieuwe groep. Voor ieder kind wordt dit wentraject op maat bijgesteld, om de kinderen ruimte te geven om geleidelijker of juist sneller te wennen aan de nieuwe groep.

Wanneer het kind eraan toe is om door te stromen, krijgen de ouders een brief mee met alle informatie met betrekking tot de doorstroom, hierop staan ook de wendagen en de nieuwe mentor vermeld.

De mentor zorgt ervoor dat de wenbriefjes en paspoorten (overdracht over het kind met belangrijke informatie voor de volgende groep) ingevuld en overgedragen worden aan de nieuwe mentor. Ook wordt er een poster gemaakt waarop staan welke kinderen doorstromen naar de volgende groep. Deze poster wordt zowel op de oude als op de nieuwe groep opgehangen.

Afscheid nemen van Villa de Buitenkans

Wanneer de opvang stopt en een kind Villa de Buitenkans verlaat, krijgt hij zijn ingebonden boek vol herinneringen mee naar huis om altijd terug te kunnen kijken op zijn tijd op Villa de Buitenkans.

We zien de laatste dag als viering, afsluiting van een periode, daarom bieden we het kind de mogelijkheid van de laatste dag een feestelijk dag te maken. Deze laatste bijzondere dag zal het laatste documentatie in het boek vol herinnering van het kind zijn.

Doorstroom naar de basisschool

Wanneer een kind vier jaar wordt, zal hij naar de basisschool gaan. Binnen Heerenveen wordt gebruik gemaakt van de 'Heerenveense overdracht procedure'. Deze procedure houdt in dat ieder kind een overdracht mee krijgt van de kinderopvang of peuteropvang. Deze overdracht bevat algemene informatie over de opvang en door ons wordt het verslag welbevinden en betrokkenheid hieraan toegevoegd. Omdat wij het kind al een langere periode hebben meegemaakt vinden we dit belangrijk om door te kunnen geven aan de basisschool.

De overdrachtsprocedure is ontwikkeld om een doorgaande lijn in de ontwikkeling van kinderen te bevorderen. Eventuele bijzonderheden worden vastgelegd en bij de overgang naar het basisonderwijs overgedragen.

De overdrachtsprocedure wordt in tweevoud ondertekend, één exemplaar is voor de ouders en één voor basisschool. Wij vragen ouders om zelf het exemplaar aan de basisschool te overhandigen.

Ouders tekenen voor akkoord om de gegevens over te mogen dragen aan de genoemde basisschool. Ook tekenen ouders ervoor dat Villa de Buitenkans informatie over het kind door middel van warme overdracht uit mag wisselen met de basisschool. Bijvoorbeeld wanneer er bijzonderheden zijn, indien het noodzakelijk is, of als de basisschool hierom vraagt.

Villa de Buitenkans en Basisschool de Buitenkans werken beide met het kind volgsysteem Spectrovita. Hierdoor heeft Basisschool de Buitenkans bij de start al inzicht in de voorschoolse ontwikkelingslijnen en kan de begeleider op school aansluiten bij de ontwikkeling waar het kind op dat moment staat.